د ملا امیر دیوان

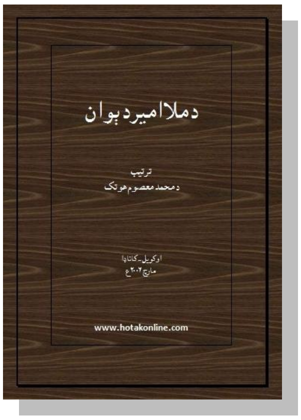

ترتیب
د محمد معصوم هوتک

اوکویل ـ کاناډا
مارچ ۲۰۰۶ ع

www.hotakonline.com
Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیراودېوان يې

دملاامیرددېوان دغه نسخه ،چي مادچاپ له پاره تیاره کړه ، ماته د ۱۳۲۵ ش کال په سر کي په کندهارکي لاس ته راغله اوترکتلووروسته يې راته څرګنده سوه چي دانسخه دارواښادحاجي دوست محمدبرېڅ له کتب خاني راوتلې وه[1] .حاجي صاحب مرحوم پخپل قلم ځای ځای د شاعرنوم دنومورې خطي نسخې پرڅنډوکښلی و[2].

دملاامیردېوان دحجم له مخي وړوکی دېوان دئ او(۸۰) غزلي او نظمونه لري خودالفبي دټولوپټیوغزلي پکښې سته . دپای پاني يې د (یاء) ردیف ته رسېدلي دي خوځوپاني يې کنډودي . مادانسخه تر موندلوځومیاشتي وروسته دزېري په جریده (د۱۳۲۵ ش کال ۹ ــ ۱۰ ګڼه) کي معرفي کړه اودهغي لیکني لنډیزدلته مکرر رانقلوم:

---

[1] حاجي دوست محمد برېڅ دسراج الملت والدین امیرحبیب الله خان دپاچهۍ په دوهم کال (۱۲۸۲ش) په کندهارکي زېږېدلی اودظاهرشاه دپاچهۍ په شپږدېرشم کال(۱۳۴۸ش) په کندهارکي وفات اوپخپله پلرنۍ هدیره کي ښخ دئ . پلارېې قیام الدین خان اونیکه يې محمدیوسف اخوندزاده نومېدی . دحاجي دوست محمد برېڅ پېشه سوداګري وه اودځورلسمي هجري شمسي پېړۍ په دېرشموکلونوکي يې د کندهار د شاه بازارپه ختيځه راسته کي دپوښلي چارسوشمال ته دخارجي بوټونوپلورنځی درلود. حاجي صاحب په پښتوژبه دنثرپه برخه کي قلم چلاوه اویوه غني کتابخانه يې درلوده چي دپښتووپارسي وعربي ژبو خطي نوادريې پکښې خوندي کړي وو. دده کتابتون په کندهارکي دارواښادمحمدحلیم سلیمي (۱۳۸۴ ش مړ) ترکتابتون وروسته دخطي نسخودکیفیت اوکمیت له درکه مشهوره کتابخانه وه . دبایزیدروښان نوې موندل سوې رساله ، چي دعلم درسالې په نامه په ۱۳۲۴ ش کال دارواښادسرمحقق دوست شینواري په سریزه او سمون په کابل کي خپره سوه ، دحاجي دوست محمدبرېڅ له کتابتون څخه راوتلې وه . دحاجي دوست محمدبرېڅ زوی نوراحمدبرېڅ هم دپښتو ژبي لیکوال او دطلوع افغان اخبارپرکاره قلمي همکارو. نوراحمدبرېڅ په ځواني کي مړسو (دی بایدله ارواښادپوهاندډاکټرنوراحمدبرېڅ سره مغالطه نه سي).

[2] زه (هوتک) دنومورې لیک دده دکتابتون دنورونسخودکتلوله خاطره پېژنم اوزماپه کتابتون کي دحاجي دوست محمدبرېڅ په قلم داخونددرویزه دمخزن الاسلام ځیني برخي سته چي دخپل کتابتون دیوې نسخې اودارواښادسلیمي دکتابتون دکومي نسخې ترمقابله کولووروسته يې یاداښت کړي دي . دحاجي صاحب مرحوم لیک په نسبتاً ښکلوخطونوکي راتلای سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیردخورلسمي هجري قمري پېړی په سرکي په کندهارکي یوله هغوشاعرانوڅخه و ، چي مردف دېوان يې درلود اوشعرونه يې دخلکو خولوته لوېدلي وو. هسي خوپه پښتنوشاعرانو کي مــورډ (امیر) او (امیرمحمد) په نامه څوتنه پېژنو،خوپیاوړي محقق پوهاند عبدالشکور رشاد د پښتانه شعراء په دریم ټوک (۸۲۷ مخ) کي د امیر په نامه یوشاعرمعرفي کړی دئ ، چي زموږتربحث لاندي ملاامیرسره يې ځیني ګډ وجوهات سته . دی لیکي :" امیرپه خټه پوپلزی و ، د کندهاردتلوکان[3] په کلي اوسېده دده دپښتو مردف دېوان شته او د پاړسو اوعربي دېوانونودرلرلوپه باب يې هم خبري کيږي .... دده ژوند د ۱۲۹۱ هـ ق کال[4] په حدودو کي تاکلای شو اوعمريې تر۹۵ کالو پوري رسېدلی دي . له دېوانه څخه يې معلومېږي ، چي د ژوند وروستي کلونه يې په ګرش (هیلمند) کښي تیرکړي دي".

ددغي لیکني په استناد د ((فرهنګ زبان و ادبیات پښتو)) محترم مولف هم دده یادونه کړې ده. په پښتانه شعراء کي دامیر دکلام د (ی) ردیف څلور پښتو بیتونه خوندي دي . زه په غوڅه توګه حکم نه سم کولای ، چي (امیر)او (ملاامیر) به یوسړی وي. د (امیر) په باب خو لوی محقق پوهاندرشادلیکي ، چي ظریفه او شوخه طبعه يې درلوده. د ملاامیرپه دېوان کي مادظرافت اوشوخۍ صریحه نمونه ونه موندله . خو دعصر او وخت نزدېوالي اود اوږده عمر تېرول او د ملاامیرپه

---

[3] تلوکان دکندهاردپنجوايي ولسوالۍ مربوط کلی دئ،چي دکندهار ښار لويديځ لورته پروت دئ. شاوخوايې دانګوروباغونه دي. دپښتواوفارسي ژبي شاعر او د تالیفاتوڅښتن ساګزی ملاحسن اخوند (۱۱۷۷_۱۲۴۵ هـ ق) دهمدغه تلوکان دئ. فارسي دېوان يې چاپ سوی دئ.زما (هوتک) سره يې یوه ښکلې قلمي نسخه سته ، چي دهرات دنائب الحکومه سعدالدین خان د زوی عبدالعلي خان (خان آغا ؟) په پرمایښت د ((محمد رحیم الکوزي قندهاری الاصل ساکن هرات)) په قلم لیکل سوی دئ.

[4] دغه کال په پښتانه شعراء کي ۱۳۹۱ هـ ق راغلی دئ ، چي چاپي غلطي ده. دغه غلطي زما په پورتنۍ مقاله کي ، چي په (زیري) جریده کي خپره سوې ده ، بیاتکرار سوې ده. د مقالې ترچاپ وروسته ما اوفاضل استاد په دې باب خبري هم وکړې او ماوعده ورکړه ، چي دغه غلطي به یو وخت سموم. دادئ اوس (اووه ویشتمه دمارچ ۲۰۰۶ ع) مي خپله ژمنه پوره کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دېوان کې د (نهرسراج ویالې) یادونه[5](۱) بیاهغه وجوهات دي ، چي ددوی ترمنځ شریک دي. د اوسنیو ماخذونو ، روایتو او دېوان څخه دا فیصله ګرانه ده ، چي ((امیر)) او ((ملا امیر)) به یوشاعروي. په هر صورت زه اوس دی د ((ملا امیر)) په نامه دموجوده دېوان له مخي تاسي ته درپېژنم اودېوان یې درته معرفي کوم. نوره څېړنه به راتلونکي ته پرېږدو . ګوندي داسي مواد لاس ته راسي ، چي ددې موضوع له سپینېدو سره مرسته وکړي.

زمادکتابتون په خطي نسخوکي دملاامیردیوان سته،چي نوم یې ((مخبر العشق جدیدی)) پرایښی دئ . دیوان مردف اودپای له خوانیمګړی دئ. دوروستۍ پاڼي رکاب یې (ځمامقصود) لیکلی دئ ، چي داکلمات دراتلونکي مخ دلومړي بیت شروع ده . نسخه پرعادي کاغذ په توره سیاهي لیکل سوې ده اودډېر بې سلیقي او بېسواده کاتب کارمعلومېږي. څرنګه ، چي دېوان نیمګړی دئ ، دکاتب نوم اود لیکلو کال یې نسته . ددېوان پرڅنډو څوځایه ۱۳۲۷ او یوځای ۱۳۲۸ کښل سوي دي. نه پوهېږم ، چي دابه دلیکلوکال یاکلونه وي که یا؟ د دېوان ټولې غزلې اتیاوو ته رسیږي اود(ی) ردیف هغه ځلوربیته ، چي د پښتانه شعراء په دریم ټوک(۸۲۷مخ) کې خوندي دي ، ، دلته نسته. که (امیر) او (ملاامیر) یوشاعر وي ، نونبایي دغه بیتونه به په هغو پاڼوکي وي ، چي ضایع سوي دي. ددېوان پیل داسي دئ:

له بسم الله وروسته. هذا کتاب مخبرالعشق جدیدی.

نن مشغول سه په الحمد و پـــه ثنا　　په دهان کښېي دي چلیږي ژبه ستا

---

[5] دنهرسراج دویالې یادونه زه پردې خبره دلیل بولم ، چي ملاامیرپه هیلمندکي هم استوګنه کړې ده او احتمالا په((ګرش)) کې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هربنده لــــــــره لازم ثناګويي ده په قرآن کښي بیان کړی پاک مولا

++++

له دیوان څخه یې مادده دژوند په باب زیات مشخص ټکي ونه موندل. دامیرحبیب الله(۱۳۱۹ـ۱۳۳۷ هـ ق) یادونه یې ځوځایه کړې ده:

دسراج المله والدین نبـــــــــه دبدبه ده
ملاامیرددده دوعاګوی[6] نه دفرنګ یم

اویا:

ډېردي عــــــــــــــمردامیرحبیب الله وي
ترســـــایه لاندې ناست امتیان ستا محمده
تل مشغول دقندهار پـــــــــــــه آبادي ده
اوس مشغول پــه نهرسراج نهراعلی محمده
نهرسراج به خدای معمورکه وخت نژدې دی
ملاامیرفقیردوعـــاګوی ده هرصبا محمده

دنهرسراج واله(ویاله) په ۱۳۲۵ هـ ق کال دهیلمند له رود څخه افتتاح سوه[7]

ددېوان د (ب) ردیف دیوې غزلې مقطع داسې ده:

دیارلس صدی هـــــــــم شپږویشت کاله
ووتېرشوي ملاامیر بیان کوي له هره باب

[6] ((دوعاګوی)) باید دوې ځپې ولوستل سې.
[7] حبیبي ـ عبدالحي پوهاند ـ دافغانستان تاریخي پېښلیک ـ ۲۲۲ مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیارلس سوه شپږویشت هـ ق کال دامیرحبیب الله دپاچهۍ اووم کال دئ. له دي تولو خبروڅخه ثرګندیږي ، چي دامیرحبیب الله دپاچهۍ دوران دملاامیر د شاعرۍ د اوج زمانه ده. په دغه وخت کي دی سپین ږیری دئ ځکه وایي:

ملاامیرپه سپینه ږیره تل ژړاکړي
راشه زماپرغریبۍ وکړه پـوښتنه

++++

اشعاریي دده پرعلم او پوهي باندي شاهدي ورکوي. دتصوف خوایي درنه ده. اخلاقي شعرونه هم لري. له اشعاروڅخه یې معلومیږي ، چي ملاامیرپه سلوک کي دنقشبندیه طریقي پیرو دئ . دسلوک اوسیر پړاوونه داسي بیانوي:

دوحدت له باغه درخته راښکاره شوه
نه یي مثل پــــــه زمین لکه نشترو

....

دتوحیدترسوزن ووزه که یکتا یې
که دوتا یې ځان یکتاکړه یک بشر

......

محبت دخدای نـــــــهال پرخپل زړکي کړه
اوبـــــــــــوه یي په چشمه د شــریعت
اســــــــــم ذات د زړه صیقل دسالکانو
تصفیه د زړه راځي پـــــــــــــــه طریقت
بیابه کشف و کــــــرامات درته حاصل شي
پوشیده لـــــــــره داحــــــــال د حقیقت
معرفت مي شناخت دخدای پرخپل طاقت ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ملاامیر)) تعریف کـــــــــــوي دمعرفت

په دېوان کي يې يوه تقريبا بشپړه فارسي غزله اوڅوشير وشکر بيتونه سته. فارسي شعر يې دټيټي سويې شعردئ او خوندورنه دئ."

+++++

+

دادهغي ليکني لنډيز و ، چي ماشل کاله وړاندي دکابل په زېري جريده کي خپره کړې وه[8](۱). تردې وروسته مي ددېوان قلمي نسخه د چاپ له پاره تياره کړه. اودتيارسوي متن يوه برخه مي (د " ق " تررديفه) پخپل خط په يوه جلاکتاب کي پاکنويسه کړه اونورکارله ګران هيواد څخه دراوتلوله اسيته نيمګورپاته سو . دامتن اوخطي اصل يې له هيواده راته زماموركراچي ته راورساوه اومابياله ځانه سره کاناډاته راووړ(۱۹۹۲ ع) . سږکال مي دکاغذوله منځه دامتن راوايست له سره مي وکوت اوکمپيوټري چاري مي يې بشپړي کړې اودخپلو هغو ليکنو په تاخچه کي به يې کښېږدم، چي زماناچاپ آثاردچاپ په انتظار پکښېي پراته دي.

دنوي کتني په ترځ مي لازمه وبلل داخوټکي نورهم پرخپله پخوانۍ ليکنه باندي ورزيات کړم:

ملاامیردمتوسطي درجې ملا ، دټيټي سويې شاعر، دلوړجوش و خروش مخلص سالک دئ اوپه سلوک کي دنقشبنديه طريقي لاروی دئ. دېوان يې له يوڅوغزلوپرته نورټول دسيراوسلوک مسئلوته وقف کړئ دئ اودتصوف غامض اوپېچلي موضوعات يې په ډېرساده

8 دنوموړي مقالې بشپړمتن زمادناچاپه اثر" کچکول" په لومړي ټوک ۲۲ مخ کي خوندي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعرکي بیان کړي دي .دده شعرله لویه سره هم فوق العاده ساده اوله هنري مزیته خالي دئ اوفني کمزورۍ،قافیوي نیمګړتیاوي اودوزن ناهماهنګۍ یې دلوستونکي مخي ته ډېري راځي،خودتصوفي اړخ زیاتوب یې دشعري قابلیت د نه وړتیا له امله دشعر خوند ورنګ نور هم ورپیکه کړئ دئ . ده ته خپل شعرکله کله دومره لوړښکاره سوی دئ چي وایي " پخته کار سالک " به یې په بیان پوهېږي (د " ن " ردیف) خو حقیقت دادئ چي دده په شعرکي مفاهیم بیخي په ساده پیرایه کي بیان سوي دي .شاعرته دسیروسلوک اوطریقت پرورشوباندي ځان " بالغ " ښکاري اود " دستار " ترلوتمه لري (د " ع " ردیف) خو ځای ځای بیا پخپله ورته ځان " ناقابل " ایسي (د " ف " ردیف) . شاعردسلوک دلاري خطرات هم له پامه نه دي اچولي اودآیات وحدیث په استشهاد وایي چي په طریقت تربل هرمسلک د"ملحدۍ" خطره ډېره ده(د " هـ "ردیف) . دی دخطرځای هم دخپلي تجربي اوپوهي له مخي نویو سالکانوته ورښیي (د " ن "ردیف) .

شاعر غواړي دځینو کلماتو په راوړلوسره خپله تواضع اوانکسار تمثیل کړي اودځان له پاره د(کمینه ، دون همته ....) کلمات کاروي خو ددغو کلماتو مروجي معناوي دعجزو انکسار ښکارندویې نه کوي ، بلکي استعمال یې دلاسه لا د شخصیت ددرناوۍ پله سپکوي.

دملاامیرپه دېوان کي دیولړتاریخي پېښویادونه سوې ده چي مایې دلومړي وارمعرفۍ په لیکنه کي مثالونه راوړي دي اوتاسي یې یوه برخه وړاندي ولوستل (دسراج الملت والدین امیرحبیب الله خان ، دکندهار دنایب الحکومه یادونه اودنهرسراج دویالي دکیندلوکار) . ددي پر څنګ دی وطن ته دروسانودراتګ خبرداری اودهغوپه مقابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي دغزا اوجهادهخونه کوي (د " و " ردیف) چي مادهمدې متن په (۲۱) مخ (۱) حاشیه کي تبصره پرکړې ده.

دملاامیرشعري ژبه په عمومیاتوکي دلویدیځي لهجي ځانګړتیاوي لري اوپه خصوصیاتوکي بیادهیلمنداوروزګان دشاوخوا پښتنوژبه تمثیلوي . دی ځای ځای دشعري اړتیاله اسیته د کلماتو وروستي حرکتونه غورځوي او" نعمتونه" د "نعمتون" په شکل کاږي.

داوه هغه ټکي چي یادونه به یې دملاامیردشعرپه پوهېدلوکي مرسته وکړي.

محمدمعصوم هوتک

اوکویل ـ کاناډا

۲۷ مارچ ۲۰۰۲ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم اللّه الرحمن الرحیم

نن مشـــــغول شه پــــــــــه الحمدو په ثنا
په دهـــــــــــــان کښي دي چلیږي ژبه ستا
هــــــربنده لـــــــــــــره لازم ثناګویي ده
په قـــــــــــــرآن کښي بیان کړي پاک مولا
صددرودوصد ســــــــــلامه دي انعام وي
له ماخــــــــــــــواره امتي پرخپل پېشوا
هـــــــم پرآل هـــــم پراصحابو دده باندي
هـــــم پــــــــــــرواړه ګذشته وو انبیا
که ظاهــــــــــــرباطن الف شوې مردانه يې
په لباس د (ج) پــــــه پټ شي ســــــرتپا[9]
که د(ز)نسبت دي وکــــــــــړوخپل نفس ته
پردغــــه تقصیرهمېش کــــــــــــوه ژړا
ښه محکمه پیالـــــــــــــه نوش دقناعت کړه
بې صبري ده بدبختي لـــــــــــــويه بلا
شفقت دفقیروعــــــــــــــظ ونصیحت دی
زیاتي نه لــــــــــــري قدرت دضرب پرچا
راشــــــــــــه ونیسه محکم دربارمحکمه[10]
ځان ورګـــــډ کــــــــــړه په مجلس داولیا
هرګناه لـــــــره زنګـــــــــونه پرزړګي دي
آئینه دزړه لـــــــــــه زنګه کــــــــــړه صفا
که صادق يې یک بیني یک جهتي کــــــــړه
د تـــــوحید پرلارتـــــلای نه شي دوبین بیا

9 سرتپا= سرترپا
10 دانیم بیتی کټ مټ ولیکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګمراهـــــــــان دزمـــــــاني ترحساب تېردي
(ملاامیره) کناره شــــــــه له هـــــــــــــرچا

***

که ساقي راکه جـــــامونه دکـــــــــوثربیا
پــــــــه کارنه لــــــــــرم دنیاو سیم و زربیا
هست مي ستا په هست موقوف ده فضل وکړې
پرخپل هست باندي دهست وکــــــــړه نظربیا
په نظردکامـــــــــــــــــــــلانومي منظورکړې
معتکف دي ددربار یـــــــــــــــــــــم هم ددربیا
ممکنات چي رب پیدا کــــــــړه په قدرت خپل
داهـــــــــــــــمه دي ننباني دپیغمبربیا
هیخ دحسن سیال (یې) نشته پـــــــه دنیاکښي
سیالي نه که ستالــــــــــــه رنګه شمس قمربیا
چي پیدا یې ستالـــــــــــــــه رویه کل اشیاکړه
پاک الله پرتاعـــــــاشق ، تې[11] کړې اظهربیا
ودیدن ته دي محتاج شـــــــــــاه وګدای دي
که روزي مي ستادیدن شي پــــــــه محشربیا
زه چي مست ورندانــــــــــــــــه دزماني یم
ډېرمستان رندانــــــــــــــه دي ستاددربیا
عشق دي هسي سرګردان کړم په عـــــالم کښي
نه پوهېږم پـــــــــه خپل نفـــــــــع و ضرربیا
بې صبري مي شوه غالبه ستاپـــــه عشق کښي
قناعت پیاله که راکـــــــــــــــــړې پقدربیا
دهجران په اورمي مــــــــــــــــــه سیځه صنمه
(ملاامیر) که مــــــــــــــــفرح کړې په نظربیا

[11] تې = ته یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

صدقــــه شه صدقـــــه شه دل وجـــــان زما
تـــــــردیدن وتـــــــردیدن دخپل جانان زما
یــــــودیدن وعاشقـــــــانـــــولره بس ده
همېشه دوی ثناخـــــــوان دي دخوبان زما
منتـــــــــظرورتـــــــه ولاړدي بې اختیاره
که معـــــــــمورشي په دیدن دګل ریحان زما
نه له سترګـــــــوغائبېږي نه په سترګوبرابرده
لاردعقل نشته چي څرګندبه شي سبحان زما[12]
هیڅ تعلیم وعاشقـــــــانـــــــووته نه شي
دواړه کـــــــونه دي پرې ایښې پرجانان زما
شابس شابس دعـــــــاشق پرهمت باندي
چي یک بین شـــــــو یک جهته پرمیدان زما
(ملاامیر)غـــریب دوبین دئ تې[13] یکبین کړه
رب کـــــریم ده هم رحیم ده هـــــم رحمان زما

***

چـــــي طالب شــــــــوم دمطلـــــــــوب
په کـــــال سلب شـــــــوم مســـــــــلوب
هســـــــــي رنځ رابانـــــــدي راغـــــــــی
په مثـــــــال لـــــــــکه ایـــــــــــوب
دعشـــــــــق دارنـــګ ســـــــــخته زورده
بې بصرکئ[14] عشـــــــــق یعقـــــــــــوب
که معشـــــــــوق هرڅوجفـــــــــاکـــــړي

[12] ددې بیت څپې د غزلي دنوروبیتودڅپو پرپرتله زیاتي دي.
[13] تې = ته یې
[14] کئ = کړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وعاشـــــق تـــه وي مرغـــــــــــوب
عاشقــــــان چـــي همېـــــــــش ژاړي
بيمـــــــاران دي پــــــه مقـــــــلوب
لــــه دې رنــــــځه به روغ نـــه شـــي
بــــــي ديــــــداره د محـــــبوب
د عشـــــق هســــــــي غـــــالب كار ده
خـــوار عاشـــــق كاندي مغلـــــوب
پختـــــه كــــار عاشــــــق هغــــه ده
چي خپـــــل عشــــق كانـــــدي محجوب
كـــه مخلـــــوق تې عشــــق ظاهر شـــي
نــــه يـــــي نه بــــولـــي كتُـــب
ربــــه عشـــــق مي پوشــــــيده كړي
هــــم پر شـــــرق هـــم پر غـــروب
لــــه نقصـــــانه عشــــــق نګــــاه كړه
نفـــس حــاضره پر شمال هم پر جنوب[15]
مــلا اميـر غريب بيــان كوي له عشقـــــه
په مثــــال لكـــــه مرغــــه اخلـي حبوب[16]

***

له كاملــــه پيالـــــه نوش كـــــه په شتـــاب
پرهېزي شــــه لـــــه ګنــا كــــه اجتنــاب
خپــــل باطن كـــــړه پاكــــيزه له هره خُبثه
ځان لايـــق كړه چــــي منظور شـــي دا حبـاب
بعضــــي خلـــــګ په ظاهر ډېر آراستـــــه وي
په باطــــن كي خباثت وي بـــي حســـــاب

---

[15] دانيم بيتى څلورځپې زيات دئ
[16] حبوب = داني . جمع يې حبوبات دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بعضـــي خلګ په باطـــن ســـم آراسته وي
په شـــریعت[17] وي هم ملامت هـــم په کتاب
دغه دواړه نقصـــاني پـــه آخـــرت وي
چي حاضر شي په میدان د ســـــوال جواب
بختور ده چي ظاهـــر باطـــن (یې) د واړه[18]
بـــرابر د شریـــعت شـــوه د وهـــاب
راشـــه ټینګ پر شریـــعت شه که دانا یې
په شریـــعت به مفتوح شـــي د جنت بـاب
که څراغ د شریـــعت خـــدای په لاس درکړ
وبـــه نور ته یې عـــاجز ماه و آفتـــاب
هغـــه څـــوک چي ردوي حـــکم د شـرع
خـــلاص به نـه شي د دوزخ د سخت عذاب
پټ پنهـــان له خپله خدایه مشغـــولا کـړه
د صدیـــق د سیني بـــوی تـــئ[19] د کباب
کامـــلان مي غوصـــان د عشـــق دبحـــردي
ځان جهـــان وڅني هبر غـــرق په دریـــاب
پیروي د کامـــل وکړه که صـــادق یـــې
زموږ په لاس ده د قـــرآن محکـــم تنـــاب
دیارلـــس صدي شپږویشت کـاله وو تېر شوي
ملا امیـــر بیـــان کـــوي لـــه هـره بـاب

***

که وصال دجانان غـــــــواړي په قیامت
په اخلاص وپـــــــه تصدیق وکـــړه طاعت

---

17 شریعت دلته دعوامو په شان دوه څپه ییز بایدولوستل سي.
18 اصل: هغه بختورده چي ظاهرباطن دواړه
19 تئ = تلئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مجلس ددلبرانوبه ورګډ شي
که دې ترک کړ ددنیازېب وزېنت
بې بقاده دادنیاهیڅ باورنشته
په مثال لکه تېزباد ځي په سرعت
په دنیاپسې هلاکه زمانه ده
ابلیس کاندي حرص غالب ترقناعت
دانایان مې دي مشغول دیارپه مینه
پروانه که ددنیاپه زیان کثرت
اولیاء خدای نازولي په دوه کونه
نبه دیداربه ورعطاکړي هم جنت
توکل موپرخپل خدای زموږمومنانو
بې له خدایه تکیه نشته دراحت
نبه تقواوهمت خوی دمسلمان ده
دشیطان تابعان ډک په خباثت
امان راکړي دابلیس دبده خویه
دده خوی ده ګمراهي بل فضیحت
مقصوددتینګ کړه سوا پرېږده[20]
رضاجوی شه دنبه خدای هم دحضرت
محبت دخدای نهال پرخپل زړګي کړه
اوبه یې په چشمه دشریعت
اسم ذات دزړه صیقل دسالکانو
تصفیه دزړه راځي په طریقت
بیابه کشف وکرامات درته حاصل شي

[20] دانیم بیتی ځلورځپې کم دئ.
سوا = ماسوا . اوماسوادخدای تعالی له ذات پرته نورموجوداتواومخلوقاتوته وایي (غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوشیده لـــــــره داحــــــــال دحقیقت
تـــــــرعرش پـــــورته دي اویازره حجابه
داخل کېږي عـــــارفـــــــــان بلند همت
معرفت مي شناخت دخدای پـــرخپل طاقت ده
(ملاامیر) تعریف کـــــــــــوي دمعرفت

***

خوارعاشقه معشوق ګوره که لـــري استقامت
نن دي واردئ که پوهېږي دقــــرآن په تلاوت
عوام خلق دي مجلس دعلـــــــماوفقراکړي[21]
له تاثیري[22] پیدا کېږي تـــــوانګري وقناعت
کــــه راه رویي ســــــم پرلاردشریعـــت شه
رهروي بـــي شریعته دئ سالک له[23] قبـــاحت
ملحـــــدان په زمانه کـــي هســــــي ډېردي
هیڅ خبـــرپه شرع نه وي نه په تـــرک دجماعت
موحدان مـــي مستقیم همېش پـــرجماعت وي
له ښه خدایه وي ترسان هـــم له عذابه دقیامت
په لبـــاس د حلـــــم پټ شه ســـر ترپایــــه
د حلـــم لباس دئ هرمومن له مرتبه د شرافـــت
حـــلم خوی د انبیأ و اولیـــأ دئ کـــه خبریي
قـهرغضب خوی د شیطان دئ نه دئ خوی د ولایت
غـافـــلان د یاره ذکره، نقصاني په دواړو کونو
عاشقان صفت ګویان د دلبرانو په دنیا هم آخرت
که تـــــرعرش و کرسي لـــویه دي سینه شوه

---

[21] اصل: عوام خلق دي مجلس دعلماوفقراکړي په هردم.
اوترلاندې بیاورته کښلي دي: دعالم مجلس کوه که ته دانایي
[22] له تاثیري = له تاثیره یې
[23] سالک له = سالک لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوا ءالله به هسي غرق سي لکه فرعـون هم جاهت[24]
(ملا امیره) پر عمل هیڅ تکیه مه کړه فضل غواړه
دغه لوی فضل عظیم دئ چي یې درکړ هدایت

***

د خوبانــــــو سردار تئ[25] پاس پر اسمان خوت
تېر تر عـــرش و تر کرسي پر ښتن ګران خوت
چي مشـــــغوله پـــــه صلوت طیبات شو
هر ګفتن یې درمرجــــــان تــــر ښه دهان خوت
د امت غـــــم یې زرغـــــــون پر پاک زړګي و
هېر یې نه و چي دربار تـــــــه د سبحان خوت
پــــــــر دربار د حق تعالی یې قــدر ډېر دئ
وربخښلئ یې امت نــــاز یې چـــلان خوت
ګفتګوی د ګـــوی مګوی یې سره وکـــــــړ
ګــــــوی بیان د شریعت دین یې روښان خوت
د مګــــــوی خبري پټي له هـــــــر چا دي
پاک حبیب رب منع کـــړئ ډېر یې زیان خوت
طی شــــوه نه فلک اتلس کالـــــه یوه شپه وه
بې مثاله ښه مجلس د دوی تــــــر میان خوت
پنځه فرض لـــــــــمونځونه شب و روز شول
که چا تــرک کـــــړه آخرت لړي[26] تاوان خوت
پنځه فــــــرض[27] چي ادا پـــــه جماعت شي
خدای رسول به شي راضي دی پـه نېکان خوت
مومنانو امـــــــر ونهی ټول پــــر ځای کړئ

---

[24] جاهت:

[25] تئ = تلئ (دکندهارکړدود)

[26] لړي = لره یې ، ته یې

[27] فرض کلمه دلته دوې ځپې بایدولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نصیحت د (ملا امیر) پـــــــر دل و جان خوت

***

زمـــــــوږ و تا ته دی ســــوالونه یا مغیث[28]
له تا غـــــــواړو ډک جامـــــــونه یا مغیث
حاجتمند درتـــــــــــه ولاړ دي بې شماره
فریاد رس يې، له تا غـواړي حاجتونه یا مغیث
حاجت زمـــــا ده ستا رضا پــــه دواړو کونو
د رضا دي طلبګار یــــــم په عمرونه یا مغیث
هیڅ مقصود مې په ظاهــــــــر باطن بل نشته
ستا رضا ما خلاصوي له هـــر غمونه یا مغیث
ربه قطع انتظار د خـــــــوار عاشق کـــړې
رحم وکـــړه دیدار وکړه ته پر وکړه کرمونه یا مغیث
هر عــــــــاشق چې وي صادق په محبت کښې
تر چشمانـو يې خو ناب وهي موجونه یا مغیث
و خپل يار ته ســــل نظره د عاشق وي په هر دم
یـــــو نظر يې ستا دوا دئ د زخمونه یا مغیث
رد ، قبول دواړه مـــــــوقوف ستا په رضا دي
و بنده تــه څه معلوم دي ستا حکمونه یا مغیث
مـــــــومنان مې مقبولین پـــه دوه جهان کښې
د تقوی توکل ډېر دي اجرتــــــــــونه یا مغیث
بنه خلعت خدای د ایمان و مــــــوږ (ته) راکړئ
موږ پــــر دا خلعت همېش کړو شکرتونه یا مغیث
پاک قرآن دي راستولئ لــــــــــوی انعام ده
پکښې ډېر د حل حـــرمت دي بیانونه یا مغیث
زموږ ایمان پر پاک الله هم پر قرآن هم پر رسول ده

---

[28] مغیث (دمیم په پېښ) فریادرس ، هغه ذات چې فریادورته کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د(ملا امیر) پر زړه ډېر د عشق داغـونه یا مغیث

***

په کـــــوڅـه کي دي ولاړ دي رقیبان کج
همېشه راتــــــه قـــــهرېږي غمازان کج
جنګ جـــــدل مي له خپل نفسه شب و روز ده
بل پـــــر خنګ راتـه ولاړ ابلیس شیطان کج
په خپل فضل دي اسباب د جـــــــهاد راکړ
په اسم ذات ســــــره وهـــــمه کافران کج
د مومن زړه مي تــــــــرعرش عظیم لوی ده
اته برجـــــــه پر ولاړ د ښـــــمن حیران کج
روح بادشاه عـــــــقل وزیر ده که یې ګوري
نفس شیطان ورتــــــه ولاړ دي پر میدان کج
ښه تقوی و همت وکـــــــــړه مدت ورکړه
اته برجه کــــــــــړه محکمه له نقصان کج
بیغمي هیڅ پــــه کار نـه ده د دښمن دار له[29]
د جــــــرس په شان بیدار شه هم نالان کج
که غافـــــــــل شوې له طاعته له اذکاره
وبېرېږه لــــــه دوزخـــــه لــــه نیران کج
محکمي دا اته برجــــــــه پـــــه طاعت وي
د غافــــــل روح (مي) بندي ده د شیطان کج
سنګـــــــــدلان چي ببډیني که سبب دا ده
د معصیت پـــه رنګ یې رنګ ده دل و جان کج
هغه څوک چي تـــوبه ګار شي زړه یې پاک شي
رب غفور ده هـــــــم رحیم ده پر عصیان کج
هـــــر مومن چي توبه ګــــار د ما مضی[30] شي

---

[29] له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

له آینده و ځـــــان ساتي له هـــــر زیان کج
اول ځان تــــــه نصیحت کــړم بیا و بل ته
(ملا امیر) بیان وکــئ[31] د هــــــــر تاوان کج

***

عـــــاشقان سینه سوزان غــــواړي قدح
ودربارته دي ولاړنـــالان ګــریان غواړي قدح[32]
هـــــرعاشق چي دهجران تـــرمقام تېرشي
ګـــــــویانوی شــو پیدا ، وایــــم نشرح[33]
بې صبرۍ راخخه هېرصبرسکـــــون کـــړ
اوس له ډېري تلـــــــوسي شوم سینه شرح
په باطن کي دریاب پــــه جوش خــروش ده
پټ پنهان[34] یم پکښې غــــرق زه یـــم فرح
خامکاران دي زیانکاران تــــرهــــغه وخته
چي تمیزورمعلـــــومېږي دنیکۍ هم داقبح
چي آهن رنګه جـــــوش ونه که په اورکښې
یوه کیلي کله جوړېږي چي به قلف شي په افتح
که دعشق په اورکښې نفس سوخته پخته کړي
دزړه نوربه دي شي پورته کل زمین کاندي اوضح
شریعت درســــــول باغ زه یې باغبان یــــم
(ملاامیر) بې ډنګوي هــــم په ضمني هم په صرح

***

دفراق زهرمي نــــوش کــړي زړه خوله تلخ

---

30 مامضی : تېرسوی وخت
31 وکئ - وکړئ
32 داغزل ډېري قافیوي نیمګړتیاوي لري.
33 نشرح یوراز نظم دئ ،چي دهلک دزېږېدلو پروخت دخوشالی په خاطر په ډله ییزه توګه ویل کېدئ.
34 اصل : پټ پنهم ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمـــــامزاج شـــــــوهفته يي لکــه دبلخ[35]
ستاوصال زمـــــادوا د هـــــــر مرض ده
پـــــــه کارنه لـــــــرم دوا دهندا وجلــخ[36]
دوصال کوځه دي کـــــوځه دي خلاصه جانانه
رقيبان پـــــــه مـــــــخه راغلل لکه ملخ
اوس حيران يـــــــم چي پـــــرکمه به تېرېږم
لاربه خلاصه پـــــه غره شي که پــــه سلــخ[37]
هسي ګـــــــــرم ده بازارد عـــــــاشقانو
ســــــــوړبه نه شي د سياه بند په يخ کلــخ[38]
وعـــــاشق ته يې ژړا پـــــه برخه ورکړه
تل بـــــــه ژاړي چي پـــــه زړه يې خنجرخرخ
هـــرګياه مي پـــــه باران خوشحالي کاندي
(ملاامير)ده ډېرخـــــوشحال په برف پـــرخ[39]

***

مــــــــوروپلاروتـــــه هيڅ مه ووايه پوچ
مـــــــرتبه بـــــه دي کـــــمتره سي ترمچ
پاک سبحان يې بيان کــــــړی په قرآن کښي
دوالديـــــــــنودئ حق ډېروباســــــه غچ
بيامي حق دا ســــــــتاذانـــــوده بې شماره
ښــــــه محکم يې ټينګـــوه لکه سپين ګچ
بياحقونه پـــــــــهـــــــرچادعلـــــماوو

---

[35] وايي دبلخ هوا يوه هفته سړه بله توده وي. دلته دغه ټکي ته ضمني اشاره ده.
[36] په اصل کې (جلخ)ته کښلي دي: نام وطن است
[37] غره دمياشتي لومړی ورځي ته او سلخ دمياشتي وروستۍ ورځي ته وايي.
[38] په اصل کې (کلخ) ته کښلي دي: سردی سخت
[39] اصل : فرخ . خوښګ ته يې بياورته کښلي دي: فرخ شبنم راګويند. شبنم ته خو په پښتو پرخه وايي او دلته يې دشعري ضرورت له امله (پرخ) ليکلی دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنبي مـــــــيراث يې وړی دئ پـــــه پچ
يو مومن پـــــــربل مومن لـــــــري حقونه
نبه محبت سره کــــــــوئ شيطان که تــچ[40]
له کفاروبـــــــه همېش منازعــــــه کـــړو
له کفاروســـــــره دئ زمـــــــــوږدين غچ
که خپل شيخ که دبل شيخ ته دست بـوسي کړي
تاله فيض وبرکت لاس يې کـــــــــــړه مچ
ترکـــــــــوه خپلـــــــه رضادبل دپاره
دمومن وزړه تــــه ګـــــــــــوره نه يې لچ
(ملاامير) فقيرکه هــــــــرخونصيحت کړي
دانايان خدای پـــــوهولي دجاهلوده خوله وچ

***

که مـــــــرګی درلـــــره راغی ژوندون هيڅ
که وصـــــــال درلـــــــره راغی بېلتون هيڅ
دانايان پـــــه قيل وقال ډېرخـــوشحالېږي
وجاهل ته قيل وقـــــــال مرګ ژوندون هيڅ
که طاعت دي پـــــــه مثال ريګ بيابان شي
په ريابـــــــه شي برهـــــــم لکه ګلون هيڅ
ځان صدف رنګه صفاکړه پـــــه درياب کښې
بې دريابه سنګ کلوخ هـــــم سفالون[41]هيــڅ
درقيمت دئ پيدا کـــــــړی پـــه خپل صبر
بې قيمته پيسې ډېـــــــري دميسون[42] هيــڅ

---

[40] تچ : دغوزارېدلو ، لوېدلو آواز (پښتوپښتوتشريحي قاموس) . دلته به دغوزراولوپه معنا راغلی وي

[41] سفالون = سفال = کودري

[42] ميسون: په معنايې پوه نه سوم. ښايي دمسيون = مسيو = ښاغلی اړول سوی شکل وي. دشاعرپه وخت کي ځيني اروپايي اصطلاحات (انګرېزي او فرانسوي) افغانستان ته رسېدلي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمجـــــــنون دعـــــشق خبري چي باقي دي
څني ورک ځان وجـــــــهان وهم سکون هيڅ
که مجنون غـــــوندي صادق يې نن دي وارده
دليلی دوصال غـــــــم خوره نورغمون هيڅ
هرعــــاشق په خپل معشوق پسي مجنون ده
که معشوق وفاونه کړه شــــــــواخون هيڅ
که عـــــاشق يې پيروي دپاک قرآن کـــړه
بې له خدايه بې رســـوله نـــورحبون هيڅ
(ملاامير)[43] چـــې همېش ژاړي مـــرادېې ته يې
بې له تادي تـــول باطل واړه ســـمون هيڅ

***

دمخلوق پـــــه صفت مه شـــــه ارجمند
ګمنامي کـــــــړه چي دي رب کاندي پسند
که هرڅولذيذطـــــــــعام وخوري بې ياره
هيڅ به درنه کـــړي په خوله وزړه کښي خوند
په مجلس کښي داشرافـــــــــونه ادب کړه
خبردارشــــــه چي اوازنه کـــــــړې بلند
حــــــــرکات وسکنات که کلـــــمات وي
په ادب کښي احتياط کـــــړه که يې هوشمند
بندوبست دآخـــــرت کـــــړه که دانايې
پـــــه کارنه ده ددنـــــــياډېربست وبند
پردنيابـــــــه پاته نه شي هيڅ وګـــــړی
که دمت حکم پـــــــروشي دخـــــــاوند
دطـــــاعت دي خدای درکـــــړي اسبابونه
نفس بندي کـــــړه دطاعت په لـــوی کمند

---

43 اصل: ملاامیرمحمد . مادوزن دوارنی له خاطره ونه کیښ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان محکم کړه دخپل رب وبندګۍ ته
په عقبا به نیک وبد شي درڅرګند
بدبختۍ غلبه کړې پرهرچا ده
(ملاامیره)ځان ساته له مکر وپند[44]

***

څوک بند مه شه ددنیا په زیان وسود
خپل دلبر لره ورتګ تاله بهبود
پایمال کړي عاشقان جفادترکو
زه پایمال یم هم اسیریم هم مفقود
محصل دمرګ که درشي سهل کاره ده
نه چي درومي تراسمانه دعشق دود
بي وصاله څه ژوندون بندګي نه ده
دوصال دپاره ږده سرپرسجود
که دعجربندګي کړه خدای قبوله
ستادرون به شي خوشبوی ترلونګ عود
په هرغم پسي بنادي ده آیات ګوره
پاک خلیل شو په امان غرق شونمرود
سودله خدایه زیان له نفسه پیدا کیږي
په سبب دنفس هلاک شوه عادثمود[45]
سخته روځ دآخرت زموږ په مخه
اوس بایده دي استغفاروپل د درود

---

[44] په دې نیم بیتي کي(پند) دنصیحت په معنانه دئ راغلی، بلکي (مکروپند) دواړه اصطلاحاً دچل وفریب په معنا راغلي دي.

[45] اصل: په سبب دنفس هلاک شوه عادیان هم ثمود.

عاد و ثمود: عاددسام بن نوح(ع) له نسله وه .ددوی له پاره خدای تعالی هود(ع) ورولیږه خودنافرمانۍ له اسیته دبادپه توپان هلاک سول اوثموددحضرت صالح (ع) امتیان وه . وایي دوی دنافرمانۍ له امله ټول وسوځېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شب وروزده کـــــوچ وباردښـــــــونیازمنو
لکه کوچ کـــــوي سحاب پـــــه بهارزود
دغج جهازراته جوړکـــــــــــړی خپل دلبرده
نه پوهېږم چي به ووزم که به غرق شم په کبـود[46]
وجودي وحدت[47] مـــــــقام پــرمنصوراغی
ځني ورک فــــــرق دواجدهـــــــم دموجود
خـــــــواربنده ده درمانده په دوه جـــهانه
(ملاامیر) بیان کـــــــوي خدای یې مقصود

***

ددلبریاري کــــــــړه تېنګه تـــــــــــرپولاد
ځان یې یارکـــــــــــړه په زاري و پــــــه فریاد
ترکــــــــوه خپله رضادیارلــــــــــــــه پاره
پـــــــــه یوه نظربـــــــــه تاکاندي اوتـــاد[48]
ودلـــــــــبرته دي معلوم ظاهـــــــرباطن ده
کـــــه تاریک وي کـــــه صفاوي کـــه کســاد[49]
هـــــــــــــرسړی چي دپاکانومجلس غواړي
ځان دي پاک کـــــــړي له هـــــرخبثه له فساد
هـــــــــره درخته چي شیرینه وي په باغ کښي
پرمالک یې قـــــــــدرډېروي تـــــــرشمشاد
که ځـــــــــوک وکاندي نـــــــظروحقیقت ته
بې له خدایه نـــــــــورمقصودهـــــــمه برباد
غیروباســـــــــه له میانه پـــــــــرلاړسم ځه

---

[46] دانیم بیتی دغزلي تربحرڅلورڅپې زیات دئ.
کبودته یې په اصل کي کښلي دي: دریای کبود
[47] اصل : دوحدت وجودي.
[48] اوتاد دخدای ددوستانویوه ډله ده اودنړۍ په څلوروګوټوکي تصرف لري.
[49] کساد: هغه څه چي ناروا وي ، یارواج ونه لري یایې خریدارنه وي (غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وصال بــــه يې معمورشي پــه خپل مراد
ددنیا پـــــه جاه دي هیڅوک غلـــط نه شي
ګاهي ســــپوروي پـــــــرسمند ګاهي افتاد
هـــــغه تخت چي په هـــوا دسلیمان تـئ[50]
خوآخـــــــرزیرزمین شــــــــو بې بنیاد
ابراهيم بن ادهـــــــــم چي خدای بادشاه کړ
بیايې ترکه کـــــــړه دنیا پـــه دین شونباد
هـــــــرمومن دئ مبتلا پـــــه دوه مقصوده
یـــــوناقص ده بل کامل که لــــــــري ياد
داناقـــــــص مي دئ دنیا ، کامـل ایمان دئ
تــــــه کامله تېنګوه ناقــص نامـــــراد[51]
کامــــــــلان چي جستجوی دآخــــرت کړي
نیک عـــــمل يې دئ تـــــونبه دلاري زاد
اول ځــــــــــان ته نصیحت کـــــړه بیاوبل ته
(ملاامیرمحمـــده) ژاړه پـــــــه فــــــرياد[52]

***

کلـــــــمه مي ده ويلې مـــــــاپـــــرتامحمد
چي لـــه رويه دي پيدا شـــــــوه دادنیامحمد
(وه) راغـــــــــلي ډېردینونه تـــرتاوړاندي
ستاددين محکمي تېره تـــــرهــــــرچامحمد
نه زمین ونه اســــــــمان نه عــرش وکرسي
امکان نه لـــــــــري چي بربه شي ترتامحمد
خدای درکـــــړې بلندي پـــــه دواړوکونو

---

[50] تئ = تلئ
[51] نامرادته په اصل کي ليکلي دي: بی فایده
[52] اصل: ملاامیرمحمده ژاړه په زاري وپه فریاد

(c) ketabton.com: The Digital Library

له اوله يې پيدا کـــــړه لـــويي ستامحمد
تـــــــه سبب يې دهـــــــمه مسبباتو
رب سبب کړې دهــــــــمه واړوسوامحمد
ستاګـــــــــربوان به تینګوم پاکه حبيبه
ستاګرېوان مي شـــــريعت مصطفامحمد
دوحدت په زمــــــانه کي تـــوره شپه وه
تاريکه شوله زايله چي دي نورکړه تجلا محمـــد[53]
چي پيدا کړپاک سبحان نـــــوردحبيب خپل
دمعشوق يې انعام درکـــړئ ياک مولامحمد
ته دغيبو خـــزانه وې پــــه وحدت کښي
له وحـــــدته رابيرون شـــوې پردنيامحمد
مـــــابنده لــــــره لازم چي تل شاکـريم
چي مشغول يـــــم په ثناوصفت ستامحمد
اميدواردشـــــــفاعت دپاک رســـول يم
که شفيع شو[54](٢)مابه خلاص کړي له ګناه محمد
پــــــــه رحمت ســـره بللی پاک الله دئ
رب بادشاه کـــړئ دجـملهووانبيامحمد
يــــــولک خيرويشت زره دي لښکــرومقرر
ته دټولو هــــــم سرداروې هـم بادشاه محمد
ستاپه دين سرې[55] منســوخـــه کل اديان کړه
ستارب مرحـــوم کــــــړی په رشتيامحمد
ډک روی دزمين ولــــــــه غـــفلته ياسروره
ستاددين روښنايي شــــوه ترعرش بالامحمد

---

53 دانيم بيتی دغزل ترنوروبيتوغلورخپي زيات دئ.

54 اصل: که دی شفيع شو ....

55 سرې = سره يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

عـــــارفان چي رسېده که ولاهــــــوت ته
دغــه فیض وبرکت هـــــمه دئ ستامحمد
له عـــــدمه چي وجـــــود دهستۍ راغی
ستاله هسته راپیدا شـــــوه کل اشیاء محمد
ســــرچشمه یې دجـــمله وومخلوقاتو
ته آبخــــــوریې داعـــــلی ودادنامحمد
عــــالمان دي وارثان دین پـــــه روښانه
تـــــرقیامته ستاددین دي خیرخواه محمد
کافران مي تورزاغــــــان مخوني[56] تـــورو
نه ښاییږي چي بـــه ګډ شي په باغ ستامحمد
ربه روی دپاک نبي زه خـــــوارعـــاصي یم
عفوه غـــــوارم معتکف ستاددرګاه محمد
خدای لوی کړی په لویي ترهـــــــرمخلوق یې
هـــــم ترعرش هم ترکرسي هــم ترسمامحمد
زه فقیرخـــــــواریم دوعاګــــوی دمسلمینو
هـــــم دواړو علماوفقراهـــم اولیامحمـــد[57]
په توحید کښي مي صادق کــــړي ستاپه مینه
(ملاامیرمحمد)[58] دي غــلام ده هم ګداامحمد
محمد اســـــــم محضه زمــــــــوږدنبي ده
پــــه نګین کښي نـــــوشته دانبیامحمد
دهـــــرمومن پرزړه مرقـــــــومه کلمه ده
(ملاامیر) غـــــــریب ده ولي وارخطامحمد

***

---

[56] مخوني = مخونه یې

[57] دانیم بیتی هم دنورونیم بیتیوپه پرتله ځلورځپې زیات دئ

[58] دلته باید(امیرمحمد) تول دري ځپې ولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تخت و بخت زمونږ د باد شاه دې برقـــــــراروي
پــــــه سراج الملت والدين ده مســــما محمد
ډېر دې عـــــمردا امير حبيب الله خـــــــان وي
ترســـــايه لاندې يې ناست امتيان ستا محمد
ربه اباد نائب صاحب لـــــــــرې تـــــرډېـــره[59]
اخلاص کښې ده د پيشوا هـــــم د باد شاه محمد
تل مشغول د کند هــــــــــــــــار په ابادي ده
اوس مشغول په نهر ســــــــراج نهر اعلى محمد
نهر سراج به خدای معمــــــــور که وخت نزدې ده
(ملا امير) فقير دوعا گـــــــوی ده هرسبا محمد

***

که له ياره پـــــــــــــــريار راشي دوصال کاغذ
پرچشـــــــــــــمانو قبلوي د ځان پايمال کاغذ
که عـــــــــاشق لـــــــــره يې خط د قتل راشي
وعاشق ته معلـــــــــــومېږي ډېر د خيال کاغذ
د منصور چي عشق صادق وحــــــــال يې گوره
پاس پــــــــرسردار خندان ورک وجنجال کاغذ
پايبوسي دي سخته گــــــــــــــــرانه ده صنمه
زه به نسمه[60] ومخ تـــــــــــه ســـــتاد فـــــال کاغذ
ناديده پـــــــرتامين شـــــــــــــومه جانانه
راستولی دي خـــپل دوست لـــــه[61] د جمال کاغذ
که مي سرو مـــــــــال برهـــــم شي ستا په مينه
(ملا امير) مي نه غـــــــــواړي د سرومال کاغذ

---

[59] له نائب ښخه يې مراد د کندهار دهغه وخت نائب الحکومه سردار محمد عثمان خان دئ.
[60] نسمه = نيسمه
[61] له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

امتي يــــــم دنبي خـــــيرالبشرسرور
ستادربارکښي تــــرهـــرچاده معتبرسرور
له خپل نـــــوره پیداد حبیب نــــورکړ
بیاپیدادده له نورشــــمس وقـــمرسرور
ناسوت پټ ود غفلت پــــــه تاریکه کښي
ستاپـــــه نورسره روښان کــوه وشجرسرور
تـــــراول اولین ده ترآخـــــرآخـــرین ده
په شفاعت سره مخصوص ده پــه محشرسرور
ستاامت بــــــه منتظرد شـــــفاعت وي
دبخښښ ناري بــــــه کاندي پراکبرسرور
ســــــتاامت به وبخښي ته به راضي شي
بیادي بخښه دنیکانو پـــــه قدرســـرور
دمعصیت په رنځ رنځـــــوريم دواغــوارم
د(ملاامیر) دواستاشفاعت دهــــرضررسرور

***

ډېرراغلي ستاغـــــــمونه زمـــــاپرسر
زه خــــوشحال یم یاره مـــــه شه مرور
پیداشـــوی زماصورت دغـــــم دپاره
قبول کـــړی مـــــابنده پــرخپل بشر
په معناکښي لوی نعمت ده غمي[62] مــه کــړي
ډېرلــــــذت لـــري ترقندوتــــرشکر
دعشق اورچي پـــــه صورت[63] ونــه لګېږي
که تـــــه تــــه وې ته به نه شې اې غریبه

---

[62] غمي = غم يې

[63] (صورت) بايدیوه خپه ولوستل سي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که نه ته وې نه دي زه څه برابر
په مجلس د خوبرویانو که ورګډ شوې
پاکیزه به ځني ځې لکه سپین زر
تردوه ښهره شه[64] ورتېرهلته مجلس ده[65]
ته سامع شه د شین هې[66] دزېروزور
ستامقصود به تاته تې وجیم[67] (۲)انعام کړي
دا مقام د هغه ده چي قبول کړي د(ده)در
د توحید ترسوزن ووزه که یکتایې
که دوتایې ځان یکتای کړه یک بشر
خدایه (ملا امیر) عامل د خپل بیان کړې
چي تېرېږي ترتوحید سم برابر

***

جفادي اورلګوي صنمه لیري کړه نار
ودي سوم سرترپایه خودبه کومه ګفتار
شیرین ګفتارد جانانکه شنیده کړم یاره
ترسرومال یم ورتېرکه کښېنوست زما پرکنار
سیمین بدن د دلبرمثل بې[68] نه وي هیڅوک
پتڼ په اورتل سوځي اوس پرماخواررا غی وار
ستاد بهاربلبلان شیرین زبان دي ګویان
لیري دي ګرزي زاغانوګل تې[69] نه وینم لار
رنځوریم زما مقصود هته یې همېش موجوده

---

64 په اصل کې ورته لیکلي دي: ازشهردنیاوآخرت ګذرکن.
65 په اصل کې ورته کښلي دي: مرادمجلس مشاهده میباشد
66 په اصل کې ورته کښلي دي: سامع قرآن شاهاشوبمع عمل صدق
67 په اصل کې ورته لیکلي دي: تاج
68 بې = به یې
69 تې = ته یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دواله تاغـــــوا ړمه پردردي پروت یم بیمار
غمازه مه کـــــړه هی هی نه پېژني خپل پردی
زه دي دښمن ګــــــړندی مخ له درځم په تلوار
ستادهجران تلخکي پـــــرمالازم شبخیزي
برمن مکن ستمی عـــــاشقان هست ناقرار
ستادوصال په هوا ســــــرګردان یم ترآسیا
من چه کـــــنم صنماپروت یم داورپرانګار
ربه په روی دحبیب ماکــــړي غالب پررقیب
تویی ګل من عندلیب نیست مـــرابی توبکار
چند ســــــــوزم درآتش ترابا شد این روش
من غــــــلام خدمتش مـــــران مارازدیار
ملاامیرهست فـــقیرمـــــرید شیخ کبیر
مـــــراتوبه برتقصیرعفوخــــواهم زغفار

***

خـــــم زلف توپیچ وتاب لکه مـــــــار
عـــــــاشـــقان هست تشنه لبه ددیدار
مجروح شددل مــــــن زدست جان ای صنم
که دیدارراکــــــــړي یاره زما دوا دپرهار
موســـــــــم ګل ګل ، ګل میشود شکـوفه
غفلت مکــــن ای بلبل آمدبتونـــــــوبهار
چه ګناه کـــــرده عاشق دل وجان برده معشوق
امانت کی میدهی ، دلبره وکـــــــړه تلوار
هست خندان دلـــــبرم نــــــــظربمن فګند
شب وروزم انتــــــظارکه رابنکاره شي نګار
سرګردان شـــــــوم دلبرا ستاددیدن په هوا
دیداربمن کن عـــــطاځای دکــفارودہ نار

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیر)غـــــلام ددلبرستاددرګاه خاکستر
ربه زاري کــــــومه مران زکــــــوچۀ دار

***

ستاپه عشق کښي قبلــــــــوم دځان پېغور
هيڅ باک نشته که برمنډ يــــــم که ســـرتور
نام وننګ راځخه ورک شـــــــوستاپه مينه
اوس دعشق پــــــرآس هميش يم زرين سپور
ددنياکـــــــورکه خـــراب شي نقصان نه ده
خدای دي نه کاندي خــــــــــراب دعقباکور
دنيکۍ پـــــه زراعت که ځان کـــړي ستړی
پاک الله به شي خوشــــــــحاله هم غمــخور[70]
خـــــوی دترکودئ چپاودعــــــاشقانو
عاشقان واړه مـــــغموم په غـــــــم نسکور
رقيبا ن راتـــــــــه ولاړتــــــوره په لاس دي
نه بېرېږم خدای راکــــــــــړی دعشق اور
که يوزخم دخــــــــطاراباندي جـــــوړشي
په يوه ګذارهـــــــــــــزارکـــړم شل او کور
که محـــــــــــرم زه ددربارد خپل اشنای شوم
په کارنه لـــــــــــرم جنت حـــــورغلمان نور
هغه ځـــــوک چي مستغرق فی الفيوضات شي
ځــــــان کـــــــړي پټ دزماني دشــــروشور
يوګـــــوره، يوبوله، يووينه ، يوغـــــــــــواړه
(ملااميره) يک بين شـــــــــه نه يي شب کور

***

ستادعشق پـه شراب ګـــــــــــرزم مست خمار

---

[70] غمخورته يي په اصل کي کښلي دي: نبی عليه السلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ماورک ځـــان وجـــــــهان شوهم قرار
راشـــــه ونیسه خبرد عـــــــاشقانو
چي حیات دي که مـــــــمات دي که بیــمار
ستادعشق په رنګ مي ســـور درون بیرون ده
نه پــــــوهېږم چي لاله شــــوم که انار
ستاددرخــــــاوري به کړم په سترګو پوري
خپل چشــــــــمان روښانوم له ګرد غبار
بي تکلیفه مي ناري دي پـــــه هــــرګ کښي
دهــــوهـــــواوازنغمه کـــړي وارپه وار
دتــــــوبي ونه که هــــــرخــومیوه داره
زمــــــادیارپه رنګ بـــــه نه وي میوه دار
که وفاکړي که جفاکړي مــــراد(دي) خپل ده
ستاجفاده سخته ګـــــرانه دوفایم طمعدار
عــــــاشقانوځــــان سپارلی پرخپل یارده
(ملاامیره) ځـــــان سپاره پــــرحق ستار

***

ځان ببغم کـــــــړه له دنیاڅخه لکه مـــــړ
ستادروح شـــــــهبازګذرکه ترعـرش لوړ
داخلاص پــــــرمیدان باندي شــه محکمه
بي اخـــلاصه وشیطان ســــــریي شوځوړ
ربه راکاندي تــــــوفیق پرطــــاعت باندي
دحساب په روځ مامه کـــــــــړي په خط پړ
غریبي ددنیانبــــــه ده تېرېده کـــــــړي
دمحشرپه روځ مامه کــــــــړي غریب اړ
ستادربارد عـــــــــاموخاصو، منعه نشته
زه درتلــــمه رقیب کـــــــــړم په بدککړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تشنه لب یــــــم د وصال جامــــونه راکړه
ماسیراب کــړه تر دښمن مي کـــــړه ته لوړ
چي هــــــجران دي د وصال له مــخه راغی
بې زحــــــمته هنجه وړای نه شي کاکـــړ
هــــــرسړی چي کسب وکاندي هــلاک شي
په دهــان کښي يې هــــــــرشی وي لکه ګوړ
ســـــتادرباره د پاکانـــــود نیکانو
(ملاامیر) ده ګناهـــــــکارپــــــه ګناه خړ

***

راشـــــــه زمادزړه همدمه وکــــــــړه ناز
لـــــه رقیبه مي زړه تلــــــخ ده لکه پیاز
ستامحبت مي پټ پــــــه زړه کښي وساتلی
په آخـــــــرراڅخه فاش شــــــو دزړه راز
ګـــــويانی له خپله ســـــــوزه دهرچاده
څه به وايم زمـــــــاهمت شـــــولکه باز
چي درون دچـــــاپخته دعشق پــه اورشي
عاقبت تـــــــردهــــــــان وزي درپه ناز
څه بنده څـــــــه يي همت څــــه يي طاقت ده
چي ستادرله بـــــه درشي عــــــاشق پایواز
دامید په دریاب غـــــــرق لکه غــواص یم
دربه کله پــــه لاس راکـــــــــړي زمادمساز
جاهــــــــلان مي له طاعته غـــافلان دي
غفلت وړي ګــــــويامړه دي پـــــــه مجاز
(ملاامیره) ګـــــــــمنامي وخاکساري کــړه
خپل ځــــــان بوله کم تــــرملخ هم ترتــــاز[71]

---

[71] تاز: یورازحشره ده. چورچورکه (پښتوپښتوتشریحي قاموس)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

ستاودیدته زمـــــاډېرکېږي هــــــوس
محروم مه کـــــړه ماغــــــریب لکه مګس
دوصال دباغ دي سخته ګـــــــــــرانه لارده
ګرانه نه ده چي فــــــریادکـــــړم دجرس
ستاددیدخیال به ونه وزي زمـــــــــاله سره
که رقیب راته غــــــونډۍ کــړي خاروخس
سمندرنګه ســـــــــــاکن دعشق په اوریم
نه په مرم نه دوتـــــولــــــــــــرمه وس
دیوسف په شـــــــان بندي دغم په څاه شوم
دوصـــــــــال کاروان مي شه ډېرو ډېرپس
هرمــــــــرغه چي وي ایله په هــــــواګرزي
چي بندي شي ګالــــــــوي بــــــند دقفس
که وصال غـــــــواړي خدمت په اخلاص وکړه
په هـــــــردم درته حاضرفــــــــــریادرس
ستاد سترګـــــــوکتووایستم له حــــــاله
پردغـــــــــه حال پېژنـــــم کس وناکس
دایقین ده چي دمــــــــــرګ سپاره به راشي
(مـــــلاامیره) تاله خـــــــه خنداهـــوس

***

ســـــــــــتاپه فضل بـــــه خلاصېږم له خناس
تل جهادورسره کــــــــړم یــــــــم په هـراس
زمـــــــــاپه زړه کښېي اچــــول دخطروکاندي
غواړي ماکـــــــړي مســـوس[72] په ډېروسواس

[72] مسوس: هغه څوک چي وسوسه ورلوېدلي وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که توفیق مي خدای رفیق کړپرده باندي
پري بې نه ږدم بې مرګیه په خپل لاس
چي دښمن د چاپه کورشي حال بې[73] څه وي
زما پر کورهمېش ولاړ د دښمن آس
را داخل زما په خونه نفس شیطان شوه
بندګي مي په عذاب شوه وکړه قیاس
په تصدیق و په اخلاص عبادت وکړه
ځان ساته قوي دښمن لري خناس
ښه صفا کړه روح و زړه په ذکرو فکر
خپل دلبرله ورځه صاف ترا الماس
هر عامل به جزا مومي د عمل خپل
(ملا امیره) نیک پربد وکړه تل پاس

***

خدای درکړی دې ږ بردولت سنګ پاروس
ستا په زړه کښي مکان لکه پانوس
د دولت دي هوادارږ بردښمنان دي
پسي ګرزي کیقباد هم د قیانوس[74]
ښه دولت لره زنانوته نګاه کړه
پرپیره شه که سردي وي که تموس[75]
ترسهاره بیداري کړه غفلت مه کړه
که غافل شوي پرتارېغ کوي خروس
که دي دا دولت نګاه کړته بادشاه يې

---

[73] بې = به يې

[74] کیقباد : دایران افسانوي پاچا چي وايي سل کاله يې په خورا عیاشۍ کي پاچهي کړې وه (غیاث)
دقیانوس:يو ظالم پاچا و چي وايي اصحاب کهف دده له بېرې له ښاره وتلي و او په غارکي پټ سوي وو (غیاث)

[75] تموس:د ګرمۍ موسم. د کندهار پښتانه تموښ ورته وايي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـــــــقابل دي نه وینــــــــمه چین و روس
سنګ پاروس که داخل په لـــــوی بازار کړي
خدای به درکړي خوشحالي تــــــرنوعروس
تکلیفات د شـــــــــرعي پند پرخپل سر کړه
(ملا امیره) بې تکلیفه لـــرګی نه کېږي ابنوس

***

په صیقل ســــــره ګناه کـــــړه دزړه تراش
د توحید پـــــه نورغایب کــــــړه بد خفاش
که صادق یې امـــــرونهی کـــــړه محکمه
په قـــــــرآن کي نقش کـــــــړی دئ نقاش
خــــوباطله مـــــدعا د دښمن نه کـــړي
مــــــــدعا د دښمن دئ پــــــه شرعه پاش
ته آئینه د شـــــــــرع نسه[76] وخپـــل مـــــخ ته
ســـــتا عیبونه به ښــــــکاره شي بې تلاش
هـــــربنده چي پـــــه اخلاص بندګي نه که
په قیامت بــــــــه شرمنده وي مـــخ یې خراش
هـــــرباد شاه چي پرسپاه دولت بسیار کــړي
هـــــرسپاهي وي تبرترسرهـــــــم ترمعاش
(ملا امیره) دون هــمته تـــــرهــــــــرچا یې
هسي کــــــم یې د دنیا تــــــــرادنی مــاش

***

په حصول د مقصود تل ګـــــــــــرزي درویش
پري بــــــــه نه زدي خپل مقصود په زړه دلریش
ترک وهــــــــــلي ده دنیا د خـــدای دوستانو
تر دنیا تېرشــــــــــــومحبت د خدای وریېش

[76] نسه = نیسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې له جـــــذبه دوه جـــــهان کله هېرېږي
که مـــــجذوب شـــوې له تاپاته ګاوومېش
طـــــریقه وعشق ته جـــــذب الـــهي ده
ته عـــــاشق یې که رب جذب کئ[77] درپېـــش
که عاشق شـــــــوې دغه لوی فضل درب ده
داســــــــم ذات په تېغ زخمي زړه همېش
دخدای اســـم ده ساکرتابـــــه مسکورکړي
یک بیني ویک خـــــواني به کړي ستاکېش
متنفربه له مخلــــــــوق ظاهــرباطن شي
کع دي یاروي که اشـــــــناوي که دي خوېش
نبه بیان دجــــــذب عشق ده مـــــومنانو
(مـــلاامیر) یې بیان وکـــئ[78] خیرانـــد ېش

❋❋❋

په خپل ژوندچي خپل یارنه کړې فـــــراموش
خپل یاربـــــــــوله تابه کاندي زرین پوش
وعــــــاشق ته دمعشوق صفت شکـــروي
په ظاهـــــــــره وي آرام باطن پـــــه جوش
په خپل عشق دطاعت بارپـــرمعشوق سپک شي
پـــــروانه که ددنیاپـــــــه خرید فـــروش
عشق هـــــــغه دئ چي پرشرع مـــوافق وي
مخاف له شـــــــریعته شیطاني حق فراموش
نه ده چـــامیندلی عشق پــــــه کسب جانه
داالباس دهغه چاده چي یې رب کاندي وریوش
ددیداردي طلبګارعـــــاشـــــــقان واړه

---

[77] کئ = کړئ
[78] وکئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

همېشه وي سرګــــــردان ګـــرزي مدهوش
(ملاامیره) که صادق یې پـــــه طلب کښي
شب وروزد جفازهــــــــرکړه ته نـــــوش
همېشه بیان دعشق کـــــــړه (ملاامیــره)[79]
په بیان کښي دي ثـــــواب ده نه شي خموش

***

زمـــــــــادزړه خیال تېرېده کاندي ترعرش
ارام نـــــه که ددنیاپـــــرفـــــــاني فرش
ستاد عــــــشق له برکته مستغني شــــوم
دوه جـــــهانه راته هیڅ شـــوه لکه قـــرش[80]
راځخه هېردهـــرشي خوند شي پـه دهان کښي
نه پـــــوهېږم چي داتلـــخ ده اوکه تـــرش[81]
چي دعشق په اورمي ســـــوی دل وجان ده
جنګ آســـان شـــو د اورس[82] هــــم دحبش
ســـــتاد عشق په جامـوهسي مست خماریم
دناکـــــس اوس منت باریـــــم هم بارکش
رقیبان راتــــــه ولاړستاپه کـــوځه کښي
پرورخم مانــــوش کـــــړی دی ستابرش
دوي چشماني مي څلورشـــــوي ستاپه لوري
منتظردرتـــــه ولاړیـــــــم پــه جنبش
توکل پرخپل خـــــــالق کــړه (ملاامیره)
خپل خـــــالق بیاله تاکاندي سوال پرسش

***

[79] اصل : ... ملاامیره فقیره
[80] قرش : دیوي سکې نوم دئ.
[81] اصل : .... داتلخ ده که شیرین ده که ترش
[82] شاعردلته (اورس = روس) له عامه محاوري سره سم راوړی دئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخپل یارطلب کـــــوه تل پــــه اخلاص
ځان غوټه کـــــړه په دریاب لکه غــواص
عاقبت بـــــه درپیدا کـــــړي ترسرتېره
ته بـــــه شې په دغــــه درکلان خواص
که دي ســــــرله تنه بېل په غــواصۍ شي
په عقبا بـــــه پیدا کــــــړي د سرقصاص
په طلب کښې دوصال که ځـــــوک فنا شي
رب به ورکـــــړي درجـــه دخاص الخاص
په تــــــقوا و په اذکار زړه نـــــرم کېږي
پـــــه مثال لکه چي نــــرم ده رصــاص[83]
راشـــــه پرېږده دادنیاطلب دیارکـــــړه
ته مسلــــــــم یې نــــه ولیدبن عاص
ددنیامــــــحبت حـــجاب ده (ملاامیره)
راشه ترکه دادنیاکـــــــــــړه په اخلاص

***

دمعشوق دربارله ځـــــم لـــــرمه عرض
که نـــــقاب له مخه واخـــلي سرعوض
زه عـــــاشق یم منتظرســــتاودیدن ته
ستاپه دیدستا پـــــه رضالـــــرم غرض
که عـــطاراته دیدن کـــــــړي زماصنمه
زه خــــوشحال یـــم که وړیاوي که په قرض
بي له تامي هیڅ مــــقصودپه زړه کښې نشته
پرعــــاشق باندي طلب دمعشـــوق فرض
عــــــاشقان پـــه هجران سوي دي دلبره
ارام نه کـــــــړي یو ســاعت پرزمین ارض

83 رصاص: قلعي (یورازفلز).

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څوک چي توانګر په قناعت شي
زړه يې خلاص شي د دنيا له سخت مرض
دانايانو لره لړ اشاره بس ده[84]
(ملا اميره) جاهلان دي په زړه قبض

***

وخپل يار وته ژړاده زمافقط
توکل پرتا ، نه پربل چاده زمافقط
ښه مي يار ښه يې ديدار ده بې مثاله
ستا ديدار ته ډېره تمناده زمافقط
محروم ستا له ديداره هغه څوک دي
چي کافروي دی دښمن ستاده زمافقط
تل د زړه د ېګ په جوش د عشق په اور
تر چشمانو مي خوناب ګاه وبيګاه ده زمافقط
پخته کار عاشقان موج لکه درياب کړي
ځني ورک ځان جهان محبت پرتاده زمافقط
منصفان که انصاف وکړي په خپل ځان کښي
هيڅ منت به نه پرتاونه پرماده زمافقط
په عالم کښي منت بار شوي (ملا اميره)
د تهمت په پېټي ماته شوي ملاده زمافقط

***

څوبه ګرزمه ژوندی پر دا بساط
طمع نه کړم چي پيدا به کړم نشاط
شيرين عمر په غفلت را باندي تېر شو
نه مي وکړه ښه تقوا و احتياط[85]

[84] اصل: ... لړ اشاره بس وکافي ده
[85] اصل: ... ښه تقوا وعبادت احتياط

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیا ځـــــای د کــــوچ و بار هیخ باور نشته
و داناتــــــــه ده ځـــــرګـند لکه رباط
زندګي کـــــــړه و اړه صرف په عبادت کښې
تېربــــــه شي د باد په شــــــان پر پل صراط
هیخ عــــــــاشق به له رقیبه و یره نه کړای
که له یار ســــــــره یې نــــــه وای اختــلاط[86]
د اسم ذات په تېره تېغ کـــــــــړه زړه دونیمه
(ملا امیره) ډېربـــــــه خــــوکـــړې انبساط

***

دعشق بار زمـــــــاپه شــــاده سخت غلیظ
راته جـــــوره تــــــماشاده بخت غلیظ
عــــــاشقانو ته یې دام دزلـــــــــفو ایښی
عاشق بند شــــــــــوتر دابند نشست غلیظ
بد عـــــــمل راته رقیب شو زمـــــاوځان ته
نیک عمل ده زمــــــاوځــان ته تخت غلیظ
دغه تخت مې دباد شـــــــاه پـــــرتخت بالا ده
وربې نه کـــــړم زمـــــاتخت ته بخت غلیظ
راخخه هېرد یار محبت کـــــــړه دوه جـــهانه
همېش سپور دعشق پـــــرآس یم سخت غلیظ
نن تناب دوصـــــــال ټینګ نسه محکـــمه
داتناب ده ډېـــــــــرد یـــــــارمخت غلیظ
عروه الـــــــــوثقی رب بللی خپل قــــرآن ده
ته عامل شه(ملا امیره) دقـرآن نوشت غلیـــظ[87]

***

[86] اصل : ... که له یار سره یې نه وای سروکارو اختلاط

[87] په اصل کې ورته کښلي دي: هرچه درقرآن نوشته شده است ، همه احکام محکم است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه طامـــــع یـــــم ددیدارلـــــــرمه طمع
زه بلبل یــــــــم دګلـــــــــزارلرمه طمع
سیاحـــــــان چي سیاحت پـــرزمین کاندي
زه سیاح یــــــــم دبـــــــهارلـــــرمه طمع
جوش خروش دعـــــاشـــقانوپه سینه کښي
زه عــــــاشق دفیض انـــــــوارلرمه طمع
چي تشهیراختیاروي هـــــغه خامــــان دي
زه پخته دګـــــمنامیه، دقــــــرارلرمه طمع
نابالـــــــغ فـــقیران ډېردي ، پیري کاندي
زه بالــــــغ دښــــــه رفــــتارلرمه طمع
په طریقت کښي نابالـــــــــغه ډېرکسان دي
زه بالغ دطریقت یـــــــــم ددستارلرمه طمع
کمینه بـــنده دخــــــــدای(ملاامیره)فقیره
دتاخـــــــون په وینو ســـورلکه انارلرمه طمع

***

دلاله په شــــــــــان زمــــــــاده دزړه داغ
ســــــــــتادعشق له غــــــمو ،نه لرم فراغ
دبلبل په شــــــــان طلب کـــــــــوم دګلـــو
که مي ولــــــــــیدای دیــــــــاردحسن باغ
که صدف رنګه سینه شـــــــوه دچــــاصافه
په صدف کښي دررونبــــــــان وي لکه چراغ
دحقیقت پـــــــــــــرګلستان بلبلان ګـــــرزي
کله ښــــــــــایي چي ورګډ بــــــه شي تورزاغ
(ملاامیر)غریب دردمنده ســــتاپه عشق کښي
په وصال سرې[88] معطـــرکـــــــــــړه جان دماغ

---

[88] سرې = سره یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خدای دي نه کاهیڅ مسلـــــم له عشقه صاف
چي له عشقه وي خـــــالي ، ده بي انصاف
هرمومن ایـــــمان راوړی په خپل عشق ده
دکافـروچي عشق نه وحساب نه شوه له اشراف
دجاهـــــلو رجـــوع کله شي وعشق ته
عــــاشقان دخپل زړګي کانــدي طواف
له ازله قاســـم کـــړی نبــه قسمت ده
کافــــران به په عـــــذاب مـومن معاف
پرزاهـــــدوباندي سپک بارد طـــاعت ده
سبب داده پــــرمحـفوظ يي ده عشق چـاف[89]
هــــــغه چاته چي طاعت مرغوب محبوب شي
داهـــــــمه ده واړه عشق ، وکـــــړه انصاف
دزاهــــــدو کفاف قـــــوت ولایموت دي
پــــــه زیادت يي حکـــــم کبرۍ داسراف
سرګــــــردان اهـــل دنیادي په طلب کښي
مــــوړبه نه شي مګرخـــــاک شوشکم ناف
خـــــــدای دي صبرقناعت زمـــاروزي کړي
(مـــــــلاامیره) لـــــه خپل نفسه کـړه خلاف

***

که صــــــادق يي له ګناه کـــــــړه ځان حنیف
په تــــقوا وعبادت کـــــــــړه نفس ضعیف
دنیکانــــــومحبت دځـــــــان عادت کړه
خـــــــدای دي نه کاندي ګـــمراه دچاحریف
دجاهــــــلو له صحبته بــــعید ګـــــرزه
په صحبت بــــــه دنیکانــــــــو شي لطیف

---

[89] نبايي چاپ وي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشق بازي له ميانه واخله که دانايي
په خپل ځان کړه جامه دعشق لفيف
په ويل دمحققانو فهم وکړه
هر ګفتن يې ترمرجان و در ظريف
هر کامل له خپله سوزه تصنيف کړي
ناقابل ده (ملاامير) کوي تصنيف

***

ماچي وخوړل ديار دلاس ترياق
راڅخه ورک شو وخت دصبح و داشراق
ستاله حبه ماسيوا شوه فراموشه
بيا په ياد ديارشيرين دهان بزاق[90]
سرګردان و پای دوان شوم په عالم کنبي
دعشق آس مي ځابک وليد تربراق
چي وصال مي ددلبرپه کوخه وشو
داخلاص پرميدان پاته شومه طاق
له هغه پس خوشحالي شوله راپېښه
بيامي وليد ځان جهان شومه آفاق[91]
په ظاهرصورت مشغول يم له عالمه
ذميمه شوله بدل په نېک اخلاق
(ملاامير) ده مدرس دعشق په علم
دهربيت ثواب دي[92] دېرشي ترعتاق[93]

***

ستادوصل دګلشن زما اشتياق

---

[90] بزاق: دخولې نارو ته وايي. کله کله دخولې په معنا هم کارېږي.
[91] په اصل کې ورته کنبلي دي: برهوش آمدم
[92] دې = دي يې
[93] عتاق: دمينځواومريانوآزادول

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه به وایـــــم دهجران دلـــــوی فـــراق
زه تـــــرسروتـــــرمـــــال وخپل جـانان ته
خدای دي نه کاندي زمـــاقـــــول په نفاق
په ژړاســـــره زمـــــابـــوتي کاښي ژاړي
خــــلاف نه ده دمعشوق عـــــاشق مشتاق
بدعمل زمـــــاحجاب دیارله مــــــخ شو
ورکـــــېده دي دحـــــجاب پـه نیک اوراق
دتـــــوحید پـه دریاب غرق شه حجاب نشته
نبـــــه وصال بـــــه دي روزي کاندي رزاق
دقسمت بـــــرخي وهـــــرچاتـــه رسېږي
منتظرورتـــــــه ولاړدي تـــــــول عشــاق
دوه جـــــهان چي له تاهېرشـــوه (ملاامیره)
څه په کاردئ خــــراسان ملک دعــــــراق

***

بي جذب الهي به څوک پیدا کـــړي دزړه چاک
هـغه به مجذوب کېږي چي یې رب که سینه پاک
عــــامل دشریعت شه ته خضوع وانقیادکړه
تمثیل دامــــرکاندئ زیاتي نه لرئ هیڅ واک
که فـــــضل درب وشي تابه کــي[94] شاه شاهان
رتبه دعشق به درشي تابه کي[95] خس وخـــاشاک
هغه (مي) بختورده چي دی تېرترنام وننګ شي
مـحکمه شریعت وي پخپل دین کښي وي چالاک
دعشق مثال غـــمی ده دوه جهانه قیمت نه دئ
فــــرض (یي) پتېده دي چي له تانه شي بېباک

---

[94] کي = کړي
[95] کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګــــــوره هـــرزارع چي تخم خرڅنه که په مځکه
حـــــرام باندي خرمن دئ هم ثمروهم خوراک
حــــال دالياووګذشته وو پـــــــــه داشان و
په درون کښې جوش خـروش ودهيچانه وادراک
خامان هغه کسان دي چي ظاهرجوش وخروش وي
نه وي دی تېرشــــــوی تـــــرنهه سره افلاک
روح دده محبوس وي په ناسوت په ملکوت کښې
ذيقه يې سينه وي غـــريب ګرزي ګريوان چاک
خپل نفس ورتـــه وايي ترتانشته(هيڅ) ذاکربل
که دی په داغلــط شوتلخ يې کئ شيرين باغ ناک
بسکه(ملا اميره)څـــــه ويل دي ترخوله خېژي
فقيران دزمـــــــاني دي مبتلا څه ورته شاک

***

مـــــن وعــــــن د کتاب ورک دهـــغه چاشي
چي دعشق دودوني[96] بـــرشي تــرداووه سماک
دري ذکره په حديث کښې بيان شوي که خبريې
يومي لساني دويـــــم قلبي دريم روحي ثناک
لســـــــاني مي لقلقه ده قلبي ذکروسوسه ده
روحي مشاهـــــــده ده درسول په قول پاک
فرحت دروحي ډېردئ که پـــــــورغی سالک
پـــــر(ملا امير) چي راغی همېشه ده فرحناک

***

هـــــرمريددي خپل شيخ بــــولي پيرکامل
تابــــــه کاندي ومقصود تـــــــه پيرواصل
ســست يقين که مــــــريدي دواصـــــل وکه

96 دودوني= دودونه ئي(لوګي ئي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی بــــه پاتــــــه معرا[97] شـــي بې حــاصل
اول شـــــــرط د مـــريدی مي خپل يقين ده
که شرط ترک شي مشـــــروط پاته شي عاطل
پــــــرناقص که کامل يقين خـــــوک وکه
ســـــــتاد پاره بـــــه ناقص پيرشي کامل
هـــــرمـــريد دي وخپل شيخ ته تسليم کاندي
پـــــه دغــــه تسليم بــه شي بالغ عاقل
جـــــماعت وردو ظيفه پـــــرځان لازم کــړه
تقوا خـــــوی کـــــړه د ګناه نه شي عــامل
د سلـــــوک بيان مي کـــــړی پـــه پښتودئ
(ملاامیره) فـــــرق کـــــوه د حــق باطل

***

راښکاره شـــــــود اشـــــنای حسن جميل
محسنات د دنيا شـــــوه خــــــوار وذليل
ښايستې د دواړو کـــــونـــــو سرکوزي که
چي بي ولــــــيد زمـــــــاد يار حسن اصيل
پــــه کامــــل صفت موصوف زمـــا دلبر ده
خــــــوک به نه وکي[98] سيـــالي کثيرقليل
ترچشــــــمانو مي خــــــوناب ستاله فراقه
نه پـــــــوهيږم چي قصيرشي که طـــويل
پــــــه طلب د خپل جــــانان يـــم سرګردانه
پري بې نه ږدم که غـــــرق شم پــــــه رود نيل
سرومـــــــال زمـــــــافـــديه ترخپل جانان ده
(ملاامیره) صـــــادق شه مـــه کـــړه تعطيل

---

[97] معرا : لوڅ لپړ
[98] وکي = وکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ســـــتاووصـــــل ته حیران ده زمــــادل
شین تـــــوتي دګلســــــتان ده زمـــادل
له فلکــــــــه سنګ رېزي راباڼــــدي اوري
سرګردانه پرزمین هــــم پراسمان ده زمــادل[99]
خـــــوب خندارا څــــخه ورک دیارپه مینه
خودبه ژاړي پـــــه طلب دخپل جانان ده زمادل
پـــــرعــــاشق دمعشوق کله دلسوزي شي
دلســــــوزی مـــــهربانی ته نګران ده زمادل
غـــــــم دعشق راڅخه هېرکـــــړه نورغمونه
ستاله غــــــــمه سرګــــردان هم نالان ده زما دل
دظاهــــــــردښمن که زرتوري پــــه لاس وي
هیڅ باک نشته په عذاب له نفس شیطان ده زمادل
بندي کــــــــړی دي دهــــجرپــــه زندان یم
متنفرلــــــــــه اختلاطه دانـــــسان ده زمادل
ځــــــان ملبوس دبې ننګیه پـــــه لباس کړه
(ملاامیره) له جـــــهان څخه ترسان ده زمادل

***

دســـــــاقي له برکته ملک ګلـــــــزاروینم
پـــــــرګلانـــــــودبلبلو چـــــونهاروینم
زه بلبل ستادګلشن یـــــــم بل ګلشن څه کوم
خـــــــزان نشته ستاګلشن همېش بهاروینم
هـــــــرګلشن لــــــــره خـــزان شته له فلکه
په امــــــــان زه ســـــتاګلشن له هراضاروینم
عــــــاشــــــقان مي بلبلان دیـــــاردباغ دي
ساکنان(مي) عـــــاشقان زاغـــان فراروینم

---

[99] تر دې نیم بیتي وروسته دوهم نیم بیتي څلورڅپې زیات دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـــــوشته مي پـــــرمحفوظ دفتردعشق ده
تسلسل دعـــــاشـــــقانوواړپه واروینم
مـــومنانومــــومني پـــه عشق پیدا کړه
پـــــه عقبایي لـــــویه کته ددیداروینم
له دیـــــدارخخه مـــحروم تول کافران دي
عـــــشق یي نشته دوی مـــقهوره دقهاروینم
بـــــه شیرین بیان دعــشق ده (ملاامیره)
راشـــه وخت کـــــوتاه دئ اوس تلواروینم

***

خـــــدای راکـــــړی پاکیزه دین داسلام
دغـــــه رحـــم درحمان ده لـــوی انعام
جـــــماعت مي طـــریقه دپاک رسول ده
خبردارشـــــه لـــمونځ ونه کـړې بې امام
تارکان دجـــــماعت بـــه شـــرمنده وي
پـــــه عقبابـــــه مختورن وي هـم بدنام
تل درود واســـــــتغفاروایــــــه په ژبه
شفاعت بـــــه دي روزي شي دنبي خیرالانام
تـــــوکل تـــــقوا همیش پرځان لازم کـــړه
دښمن بند کــــــړه دخضوع پـــه محکم دام
بیامنقاددخپل پادشـــاه شـــه که دانایي
محکومي تـــــه همیشه کـــــــړه دحکام
(ملاامیر) غریب دوعاکــــوی دهــرمومن ده
خصوصاً دخپل پادشـــاه هــــــرصبح وشام

***

دیاردیدلـــــــره ورځـــــم بې پـــروبال یم
له دیدنه یې شـــــرمیږم بې جـــــمال یم

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه غــــــلام یـــــم بېکاره دیارپه کارکښي
کـــــم همته بدهـــــنره بدخــــــصال یم
بندګي دي قبلـــــــوم پـــردوه چشــمانو
یاره ته مي کــــــړه قبول زه ډېرمـــــلال یم
رقیبانو سرګـــــــردان کـــړم په عالم کښي
ستادربارلـــــــره درځـــــم بندپه جنجال یم
درقیب له هـــــــمراهۍ مي سـل توبې دي
نادیده یارمین کــــــړی پــــرشین خال یم
کیمیاګـــــــر(دي) دکیمیاپــــه طلب ګرزي
دیاروصل زمـــــــاکیمیاپـــه قیل وقال یم
عاشقان کیمیاګــــــران طلب دیارکـــــړي
که غافـــــل شـــــوم له طلبه بدفعال یم
دتغیرتبدیـــــل لارنشته زمـــــــاویارته
پـــــــه طلــــــب یې دوصلت ودوصال یم
حیرانېږمــــــه وځــــــان(ته) وجــــهان ته
ولي ورک ځـــــان وجـــــهان شوبې کمال یم
زه منکـــــــرله بندګۍ دنفس شیطان یــــمه
(ملاامیرمحمد)بــــــنده دذوالـــــجلال یم

***

په ظاهـــــــــرغریب مــــــلاباطن ملنګ یم
په اسم ذات ســــــــره خـوشبویه ترلونګ یم
لـــــــوی اقلیم دمـــــــومن زړه ده بې پایانه
وربي[100] نــه کـــــــړم له غـــمازسره په جنګ یم
که لښــــکرددښــــمن ډېرده هیڅ باک نشته
پنځه غشي مي په لاس ناست پـــــرپلنګ یم

---

[100] وربي = وربه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه غشي مي پنځه فـــــــــرض لمونځونه
که ماتېنګ کـــــــړه زه ولاړ دیار پــرننګ یم
دیارننګ مي جــــــماعت دپاک رسول ده
مومنان بــــې[101] تینګــــــــــوو زه ناصح لنګ یم
پاک مسجد مي ده پالنګ مـوړباندي ناست یو
پري بې نه ړدم که هــرڅو په صورت څورنګ یم
که وصـــــلت له یاره غــــواړې لاردغــه ده
که مي ټینګه کـــــــړه دالارباد شاه اورنګ یم
افضل کړی خدای زمـــــــوړدین ترکل ادیانو
که عامـل دشریعت شــــــوم زه خوشرنګ یم
ستاد عشق له زخــــــمه سورلکه ســـورګل یم
عاشقان دي واړه ســــــره ، نه چي زه رنګ یم
دوصـــــال طلب لازم پــــرمـــــاغریب ده
دهجران په اوردي سوی خــــــــوارپتنګ یم
هـــــــمراهي دبې دینانـــــوپه کارنــــه ده
بــــــهتر داچي له بې دینوڅخه پــــرڅنګ یم
که رویت مي پـــــه نصیب ستاله جـــمال شي
څوړند ســـــــربه همېشه لکـــه متنګ[102] یــــم
دسراج الملت والدین بنــــــــه دبدبــــــــه ده
(ملاامیر) دده دوعــــــاګـــوی نه دپرنګ یم

***

کباب کـــــــــړی دئ زمــــــازړه اوردهجران
دغـــــــــه اورهــــــجران دیارغواړم تاوان
په عــــــــوض کښي وصال غـــــواړمه جانانه

---

[101] بې = به یې
[102] متنګ : کمندته وایي (ظفراللغات) اوکمند دلومي په معنا دلته له بیت سره سرلګوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که وصـــــال مـــــعاوضه شي نشته زيان
معشوقه له عـــــاشقانو حجاب نـــه شي
دا ادب ده دعـــــاشق معشوق تـــــرميان
که عاشق لــــره ســـل روح دځان پيدا شي
همګي به کي[103] فـــــديه تـــرخپل جانان
پــــــه دنياکښي يې بل حب ومقصودنه وي
کل مقصـــــــوديې وي دلـــبر، ژاړي حيران
هغه ځوک چي پــــــه نظردمعشوق نيک شي
بيايي ســــــپورکاندي دعشق پرآس دوان
ددنـــــيانـــــام ننګ واړه ځني هېرشي
پروانه کـــــړي ددنيا په ســـــودوزيان
کل هـــمت يې وي مصروف ديارپه حب کښي
بل حب نه کـــــړي صادقان دي عـــاشقان
پــــــه بيان دعشق شيرين مي روح وجان شو
(ملاامیره) درياشـــــه پـــــرسپين ميدان

***

ستاله غـــــــمه راتــــــه اوردئ کل زمين
بې مثال ده زمـــــــادلبرمــــــخ يې رنګين
محبت زمــــــاوســــــيله ده ووصال ته
رقيبانــــــوراته کـــــــړی دئ کمين
بل اسباب دعــــــاشق نشته بې له عـــشقه
دعشق اوربـــــه وســــــوځي رقيب لعين
بې تکليفه هيڅ قـــــــاصدمقصودنه مومي
سرګـــــــردان دي قاصدان په زړه غمګين
اومي غـــوښي چي په دېګ کښي جوش ونه که

---

[103] کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وبې نه خــــــــوري که غني وي که مسکین
چي پخته د عشق پــــه اورکښي عاشق نه شي
حـــساب نـــــه ده پـــــه رتبه د کاملین
د خامـــــانو خامکاري ســــوزوګدازده
تل بـــــه ژاړي دی بـــعید وي له تمکین
په بیان د (ملاامیر) هــــغه پـــــوهېږي
چي ســـالک وي پخته کارزړه یې وي سپین

***

پـــــه تناب د زلـــــفو بند یـــــم د جانان
نـــه خلاصېږم که ښند مـــــه دوه جـــهان
هیڅ مي وېره لـــــه رقیبه غـــــمازنه شي
پـــــرځـــــان وینمه پیره د تـــورزلفان
شش طـــــرفه فیوضات د جـــانان اوري
خــــالي نه ده هیڅ آفـــاق زمین اسمان
عـــاشقان همېش په غم کښي خوشحالي که
وصال غـــــواړي پروا ، نه کـــړي په هجران
که نن ګـــــوري تورو سپین دیارپه خط کي
ته عامـــــل شه همېشه ګـــــرزه ترسان
نـــــه حسب نـــــه به نسب د چاپه کارشي
چي حـــاضرشي د محشرپه لـــوی میدان
خوشـــــحالي د نیک عـــمل ده ونیکانو
بد عـــــمل بـــــه غمګیني شي د عصیان
که رضاد جـــــانان غـــــواړي رضاپرېږده
که جانان له تارضاشو خه په کارحورو غلمـــان[104]
درضـــــادي طلبګارزه خـــــواربنده یم

[104] دانیم بیتی ترنورو خلورخپې اوږددئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیر) ده ګناهـــــکارغـــــواړي غفران

***

چي خالق تخليق وکـــئ[105] زمـــــــادژوندون
بياعاشق يې پرځــــان کــــړم راغی ببلتون
په خپل عشق ســــــره طالب زه دوصال شوم
شب وروزيم سرګـــــــــــردان په جګرخون
نه پوهېږم زمـــــــاپه باب قلـــم څه کښلي
چي يو غــــــم وي نوشته که پــــــه زرګون
که مي ورکه خــــــــوب خنداشوه ستاله حبه
پـــــــــه کارنـــــــه دي ددنياډېرنعمتون
نـــــــورغـــــــمونه راڅخه هېردیارغموکړه
يارنيولی دئ له مـــــخ ســــــل حجابون
محـــــــرمات شبهناک شــــــوه سل حجابه
له مذکـــــــوره تقـــــوا کانـــدي صالحون
په نصيب دعـــــــاشقانــــــوعجزونيازده
ديارحب دعــــــاشقانـــــــوده ژوندون
تل مشغول ديارپــــــــه وصل صادقـــان دي
سمندرغـــــــــوندي ساکـن اوريې مسکون
تـــــمام صورت مي ستادعشق په اورکباب شو
(ملاامیره) تالــــــــه اوردعـــــــشق صابون

***

معشوقــــــــان دعـــــــاشقانـــــوقاتلان
بې تقصيره څني يـــــــوسي دل وجــــــــان
په عالم کښي سرګـــــــردان ګرزي ګريان وي
بيايي قـــــــوت وي دزړه وينه دخپل ځــــان

[105] وکئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځني ورک صبرو سکون دیار په مینه
همېشه يې اوښکي ځي تردوه چشمان
بې غمي شي پرحرامه په دنیا کښې
د فراق اوښکو ترځان وګرېوان
دوه جهانه ځني هېرشي بې دلبره
سرومال کړي صدقه ترخپل جانان
په کوڅه دیارولاړېې نام وننګ وي
مرتبه يې وي بلنده تراسمان
په اول کښې محبت بیاګمنامي ده
(ملاامیره) ګمنام شه که يې پوهان

***

له هجرانه همېش ژاړم په نارو
دیاردیدپرماشیرین ،ترقند مسرو
درقیب په محبوسۍ به هیڅ بند نه شم
زه محبوس يم دخپل یارپه زولنو
چې يې توري زلفي بیاپرمخ خپري کړي
عاشقان سینه سوزان په اند ښنو
رقیبان يې راته کښېنول په خنګ کښې
اوس مي ولي په تکړو[106] په سنګ ريزو
بدبختي درقیب داوه له اوله
چې يې ذات دده پیدا کړله اورو
بیا يې وکړ تکبرپه سجده کښې
په کارنه شو عبادت دډېرکلو
رقیبان مي دښمنان دپاک ایمان دي
(ملاامیرمحمده) ځغله په ګامو

106 کټ مټ ولیکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خال دي ایښی دئ پــــــه میان کښي دابرو
نن مجنون غوندي عــــــــذاب کړمه لیلو
ودربارتـــــه دي ملنګ پـــــردوهه ناست یم
ولاړبه نه شــــــم مګردیدراکـــړې خیالو
منتظردي ددیـــــدن لکه بلبل یـــــــم
څوبه ګــــــرزمه محرومـــــــه له کتو
یاره جــــــوره شکوفه پــــــه زمستان کړه
اوکه نه وي جان دمـــــــــاغ مي کړه خوشبو
جــــــدايي دیارترخــــه وصال شیرین ده
که یـــــــوځله وصــــال کاندي نن پېرزو
عـــــاشقان دي شهـــــبازان دیارپه مینه
سرګــــــردان دي پرزمین پرلـــــــویو غرو
ربه روی ســـتاددوستانـــــــــومي دروړی
عـــــاشقان کـــــړه منورپـــــه انوارو
ستادعـــــــفو مقام پټ له هــــــره چاده
(ملاامیره)عــــفوغـــــــواړه پــه زارو[107]

***

زمـــــــــاپه زړه یاردعـــشق اورولګـــاوو[108]
بیایي روح راڅخه یووړغــــــم يي نورولګاوو
خــــــوشحالي دزندګۍ راپوري غــــم شوه
غم يي دروندده هجران زورپـــــرماپورولګاوو
دنفس باغ مي ســــــــتادعشق په اورایره شو

---

[107] په مقطع کي لږ څه تصرف سوی دئ. په اصل کي داسي وه:
ستادعفومقام پټ له هره چاده زمادلبره
ملاامیره عفوغـــواړه په جړاوپه زارو

[108] شاعر (ولګاوو) دخپلي لهجې سره سم کښلی دئ اوسنی لیکدود يې (ولګاوه) دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یک بینۍ یکجهتۍ بیا پر مــــــــازرو ولګاوو
مجوف زړګی مي ډک پـــــــــه سل فکرو و
د توحید په نور شو ډک عجب يې شــــورولګاوو
رقیبان حیران ولاړ زمـــــــاوحـــــــــال ته
د توحید نـــــــورمي پيره په رقیب اورولګاوو
د معشوق پـــــــه طلب سترې عـــــاشقان ده
(ملاامیر) مي په طلب ســـرپخپل ګورولګاوو

***

راشئ مــــــــــومنانو دخپل رب ثناګويي کوو
محکمه پرخپل دين شوو بادشاه ته دوعاګويي کوو
راغــلي اروسان دي دوی ومورږ ته حیــران دي[109]
غیرت د دين به وکـــــړو مورږ به هم پهلواني کوو
حیات دي زمورږ بادشـاه وي کل اسباب برابروينم
قتل به کفارکړو مـــورږ پردوی شمشيربازي کوو
پرخلافت دچـــاریاردي محکم زمورږ بادشاه وي
مغلوب دي کافـران شي چي پردوی مورږ غالبي کوو
بدبخته کافــــــــــران دي نا امیده له قرآن دي
فتح به خدای راکـــــړي د قرآن مورږ پيروي کوو
انګریزکه اروسان دي زمـورږ جنګ څخه ترسان دي
مومنان ټول شیران دي اوس پردوی به چابکي کوو
ترســــــــان مي اروسان دي دلاوره مومنان دي
غــازيان منتظران دي مورږ دوی ته کارسازي کوو

[109] دامیرحبیب الله خان په وخت کي افغانستان ته دروسانو دراتګ خبره له تاریخي مدارکوسره سمه نه خېژي. د شاعر مراد به یا په سیمه کي د بلشویکي نفوذ د خپرېدو خطروي او دی به يې د روس د تجاوز په نامه تعبیروي او یا به نو پردرقد باندي د روسانو پوځي تېري ته اشاره وي. دغه واقعه دغازي امان الله خان د پاچهۍ په اووم کال پېښه سوې ده (۲۷ قوس ۱۳۰۴ ش) او په دې ډول نو تر دغه کاله پوري د شاعر ژوند هم یقیني کېدلای سي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــفارکه هرخوږ پردي د دین عقل يې هېږدئ
بې جنګه بې نـه پرېږدو دخپل دین مورږغاوري کوو
قـــــاتلان که مقتولان شوکه پاته پرمیدان شو
سود منده مومنان دي (ملا امیره) موعظي کوو

***

تـــــــریوسف ډېرښایسته زمــــــوږپیغمبرو
ستاره ورته عـــاجــــــزشمس و قـــــمرو
غلبه دنـــــــوریې تېره تــــــــهرــــرچاوه
په خـــــــــوبانوکښې څرګند لکه زیړلــــمرو
دوحدت له باغــــــــــه درخته رانبکاره شوه
نه یې مــــــــــثل پـــــــــرزمین لکه نښترو
دکـــــــمال پــــــــــه مېوه پره دغه درخته
مــــــــومنانو مي نوش کــــــــړئ ښه ثمرو
شاکـــــــــــران ددې مېوې بـــــه سربلندوي
تورزاغــــــــان له دې مېوې څخه کــورکرو
مومنان دي خدای غـــافل په دین کښې نه کړي
غــــــــافلان لــــــــه خپله دینه ګاوو خـــرو
دطاعـــــــت بارچې باباآدم پــــــــه شــــاکړ
مــــــــــومنان بې[110] قبلـــــوي بارد پــدرو
مــــــــــومني ده نیکنامي دعــــــــقباګټه
مــــــومنانوتېنګه کــــــــــړه که مې ضررو
دنبي پـــــــــردین ثابت شـــــــــه (ملا امیره)
سپې رقیب ثابته نه شــــــــولـــــوی خطرو

***

ته آئینه د شــــــــــــــرع نســـه[111] وخپل مخ تــــه[112]

[110] بې = به یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاعیبونه بــه ښکاره شي ته نیکبخته که بدبخته
ښـــــــه طاعت وبندګي دپاک الله کـــړه
له ریا څخه ځـــــــان ســاته ،نفس بدبخته
ســـــــره اورونه دي پـــــه لاس ددښمنانو
ستاطاعت وســــــرومال سوځي یک لخته
ستاپه ښهرکښي ښه کـــــوته په دولت[113] ډکـــه
بېغــــــم نه شي دښمن ستاده په زړه سخته
که ولاړ پـــــرخپل کـــــوته وي ترسهاره
اوس بادشاه یې ګــــویاناست یې پرخپل تخته
دتــــــقوا تېغ پــــــه لاس ونیسه محکمه
درایله به کي[114] دښمــــن ســــــتاتخت وبخته
سرګــــــــــــردانه له خپل نفسه ډېرعالم ده
(ملاامیره) جــهادي شه مې پرېږده ګرم ویخ ته

***

ددنیاکه جستجــــــوی پرداجــــهان کــه[115]
که خدای هېروي آخـــــــرت لره تاوان که
پـــــــرجــــــهان باندي ژړادیارلـــه حبه
داژړادمحبت دخــــــــــــدای دوستان که
چي دعشق په تېغ یې غـــــوڅ دزړګي سرشي
دفراق په اوښکوتــــــرځــــان وګرېوان که
دصادق عــــــــاشق ژړاده پخپل ځان کښي
که مخلـــــوق ته شي ظاهــــردځان نقصان که

---

111 نسه = نیسه

112 داغزل په اصل کي د(ت) په ردیف کي. ماد(ه) ردیف ته رانقل کړه.

113 دولت دلته ددنیاپه معنا راغلی دئ.

114 کي = کړي

115 که = کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دین دنیا ســـــره ضدین(دي) هیخ شک نشته
په یوه ځـــــــای اوراوبــــه کله مکان که
دادنیاکه پخپل فکــــــــرګلستان کــــړي
عاقبت به یي خــــــراب دمـــــرګ خزان که
منزه دئ عشق دنفس له خـــــــــوی خصلته
دامشکل ده چي دیده څـــوک بې چشمان که
جاهـــــــلانـــــوپه دنیادین بدل کــــړی
ددنیاهـــــــبرېده نـــــه که دین نسیان که
که دانایي پـــــــرخپل سرنیسه لاســــونه
وجاهـــــل ته نصیحت ډېرعـــــــالمان که
ناصحــــــــان که نصیحت ددین بیان کــــړي
(ملاامیر) بـــــــــه یي قبول پردل وجان که

***

محبت دخـــــــــدای دوستان بې خدای نه که
په یوه زره کښي بــــــه دوه محبت ځای نه که
په ظاهـــــــــروي له عـــــالم باطن له حقه
مشاهـــــده یې له خـــــدایه بل رای نه که
چي توانګــــــــردقناعت په خــــــزانه شي
هیڅ ګـــــذربه دغنیانوپه ســــــــرای نه که
احتیاجي بې خـــــــپله ربه دبل نـــــــه که
روح وجـــــــــان به بې له خدایه فدای نه که
عـــــــاشقان دي طالبان دیاردوصـــــل
که واصل شي ومعشوق تـــــــه وای وای نه که
په کــــــــوڅه کښي دمعشوق حیران ولاړوي
خوښ خـــرم وي په حیرت کښي هم تلای نه که
حال وقـــــــــال دي موافق شه (ملاامیره)

(c) ketabton.com: The Digital Library

سالکان دي خدای خودبین خودنمای نه که

***

جام دمی پیاپی نوش کړه ما په ذوقونه
زړه مي سوری لکه نی په نغمواوازونه
یارزمابي وفا په جفادئ عالمه
نقصان کل زماخپل دګناه دریابونه
یارمي ګل زه بلبل په ژړاپسې مرمه
دبلبل سینه تل ترختلي خارونه
دلبري دلجویي رهبري دي غوارمه
که ماخلاص په اخلاص کړې دغم له بارونه
ماغریب کړه بعیدله شیطانه شدید
بدلوي سودایي په دنیاجنتونه
مامرید کړه قریب دګلشن عندلیب
ستاحبیب ستامجیب پرښندم سرمالونه
ښه جلال ښه جمال شین دي خال ده صنمه
په ظهوردي خراب دکفارو ملکونه
ستانظرشوخنجرپه مجروح مي ځګر
سپین دي غابن وانوارپه روښان اسمانونه
ستاصدیق ستارفیق ترهمه وشفیق
یارغاردسرداردهجرت په مزلونه
پتهولوخوبان افضلین مي جانان[116]
بهتري مهتري په آیات حدیثونه
ستاابلق ترفرق وتېرشوی مطلق
نازبردار ، رازکردارترجمله حجابونه

116 دانیم بیتی په لږتصرف رانقل سوی دئ. په اصل کي داسي و:
پتولوخوبان پرماګران افضلین مي جانان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دابیان شـــــــوعیان د(امیر) پـــــــه زبان
خــــــــوش لسان درفشان دجــانان صفتونه

***

دعشق اورمي پـــــــرزړګي وکــــــړه پوښتنه
زمــــــاپرحال په چابکي وکــــــړه پوښتنه
شیږداغــــــــونه عشق راکــړي پرسینه دي
دازخــــــــمونه دمــــــرګي وکړه پوښتنه
ورنځــــــــورتــــــه که دوادديدن ورکــړي
زمــــــادواده پرهېزي وکــــــــړه پوښتنه
بیکاره غــــــــلام دیاریــــــــــــم ورته ژاړم
نن دغـــــــلام پربیکاري وکــــــړه پوښتنه
هیڅ حاجت زمــــــــــاپه کاروخدمت نشته
زماژړايارخـــــــوښوي وکــــــړه پوښتنه
درقیب دلاسه ډېرپـــــــــه زړه غــــــمجن یم
نن زمــــــاپرغمګیني وکــــــــړه پوښتنه
عشق جــــــهازشوګډ یې کړم په محبت کښي
ته مـــــــهربان شه پرغرقي وکــــــړه پوښتنه
(ملاامیر) پــــــه سپینه ږیره تل ژړاکـــــړي
راشه زمــــــاپرغریبي وکــــــړه پوښتنه

***

الماسي خنجرپـــــــــه لاس زمــــــاددلبرده
عــــــاشقان پــــــــه قتلـوي دايې هنرده
چي په برخه یې خــــــــواري دسوزګدازشي
خــــــودبه ژاړي چي زخمي یې دزړه ســـرده
هـــــــغه څوک چي وي ببغم دیارله فکـــره
ســــــــړی نه ده پــــــــه مثال دګاوخــــرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمحبت پـــــه اوريې ســـــوی پـه کلونو
چي وصـــــــال را بانـدي راغی نن اختره
غـــــلامي مي په اخـــــلاص دکامل وکړه
اوس ماذون شوم دکامـــــــــل هسي نظره
وخـــــادم ته دمـــــــخدوم فيض رسيږي
هيڅ شک نشته درســـــــول دخولي خبره
عـــــاشقان (يې) وديدن ته هـــــوسيږي
ځني پاتــــــــه نام وننګ وســـيم وزره
صادقان دیارپـــــــه مينه هـــغه ځوک دي
چي پـــــــه لاس (يې) همېشه دعشق دفتره
عــــامـــــــلان دشريعت مي فايضين دي
پاک الله ځني راضي هـــــــــــم پيغمبره
عـــــاشقان ترسرومـــــــال ويارته تېردي
چي ليدلی يې جانـــــــان پــه خپل بصره
ديارميني تورکـــــــودی کړم په جهان کښي
خاکساري مي جـــــــــوړه کړي پرخپل سره
ګـــــمنامي لــــــويه رتبه ده (ملاامیـــره)[117]
اختلاط دزمــــــــاني ډېرشــــــــوروشره

***

که وصال داشنای غـــــــــواړي روځ دغه ده
بياخه نه شي دمـــــــــــــرګي سخته ناره ده
نن دي وارده چي راکب پـــــــرخپل مرکب يې
له مــــــــــرکبه که شيوه شوې توره شپه ده
په تياره کښي ځـــــوک رسېږي ومقصودته ؟
لـــــــوی مثال دئ نيکي واخله لاربنکاره ده

[117] اصل: ګمنامي لويه رتبه ده ملاامیره فقيره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــمبختان مي غـــــافلان د يارله ذکره
لــــــغزيده وي وخپل نفس تـه مسخره ده
پـــــرهـــــمت د زاهـــــدانو آفرين شه
نفس شيطان يې پـــــه عـذاب بنه تماشه ده
پيروي د پاک قـــــرآن مـــــو په نصيب کړې
چي همېش زموږ په خـــــوله ورد وظيفه ده
په نصيب مـــــو شفاعت د پاک رسول کړې
پاک سبحان بې کي[118] خــوشحال کړې وعده ده
له دي خپلي بـــــدبختۍ څخه په عذاب يم
ګيله نشته پرهـــــرچـــامي توره شپه ده
هـــــرعـــاشق شيرين ګفتن شيرين زبانه
(ملا امير) مي درپاشي ډکـــې[119] ســــينه ده

***

هغه څوک چي صادقـــــان وي ستا په مينه
محبت بـــې[120] هـــمېشه پـــرخپل يار وينه
اول حـــــال د سالک دادئ اې دروېـــــشه
چي پـــــه حب کي د خپل شيخ به فناه شينه
حقيقت د حب يې هلته ظـــاهـــــــرېږي
چي د پاک رســـــول په شـــرعه عمل وينه
دويم حـــــال دصادق داده په محبت کښي
چي د پاک نبي پــــــه حب کښي فـــناوينه
دريم حـــــال فنافی الله بـــــولي طالبه
بې له ياره مـــــاســــــوا کل ترک وهينه

---

118 بې کي = به يې کړي
119 ډکي = ډکه يې
120 بې = به يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه عشق نه دئ بل ښـــــــه دئ دروغ وايي
چي خالي به له دې دروحبو څـــــــوک وينه
هـــــــرچي لاردشــريعت يې وي پرې ايښي
رهـــــــبردده شيطان اورتـــې[121] ځکـــوينه
که باوردې پـــــه آيات و حـــديث کېږي
ملحدي پــــه طــــريقت کښي ډېره وينه
هـــــغه څوک چي مستقيم پـرشريعت شوه
پـــــه سپين مــــخ به آخرت لــره ورځينه
خـــــدايه عشق مي برابرپرشــــريعت کړې
چي مــــقام دمــوحدی مي روزي شينه
(ملاامير) غـــــريب صادق کړې ستاپه مينه
امان راکــــــــړې په توحيد کښي له لعينه

❋❋❋

ستادهجران په اوروســوی ارامي غوارمــه[122]
زړه مي زخمي داستاله لاســـه دوايي غوارمه
دوامي وصل دجانــــــان ګنج نوري غوارمه
زه خوارمسکين يـم بي تسکين زه دلجويي غوارمه
ستادمحبت پـــه درياب غرق صدف دري غوارمه
زه غواص تېر(يم) تــرځپل سر اجرت قوي غوارمه
له دواړو کــــــونويم بېغم روښندلي غوارمه
له پخته ګانـو مي حساب کړې ګمنامي غوارمه
سيروسلـــوک راباندي تېرشو مقبولي غوارمه
نفس وشيطان مي دښمنان ستامــهرباني غوارمه
زمـــــامشرب دنقشبند پيرمجددي غوارمه

---

121 اورتې = اورته يې
122 دي غزل ته پرسرکښلي دي: مناجات فقيرملاامیرمحمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاچندبه ســـــــوزیمه نورمحمدي غواړمه
درعشق تــوسوختیم دروصلت رهنمایي غواړمه
عـمرم عبث گذشت درطاعت عمرثاني غواړمه
پیرمي اولاددعــــــمریارپیرقریشي غواړمه
(ملاامیر)خواریږ دامنگیرزي[123] غــلامي غواړمه

***

په خــــــوبانـــــوکښي کلانه راشه راشه
زمـــــــادزړه محبه گـــــــرانه راشه راشه
پیروي دي قبلــــــــوم پـــــــردووچشمانو
ته یي نورزمـــــــــــــادچشمانه راشه راشه
زمادپیرنـــــــــــــوربه رهبرشي ستا ترنوره
ستانوربه شي رهبره تــرسبحانه راشه راشــه[124]
(دا)ستانــــــورده وسیله زمــاووصال ته
تـــــــه همېش پـــــرخپل رب گرانه راشه
مـــــحبت دیارافضل تــــردوه جــــهانه
ته یي زمـــــــادزړه ارمــــــانه راشه راشه
په کامل صفت موصوف تـــــــرکل عالم یي
باطن نــــــورظاهـــــــرانسانه راشه راشه
ستاامت هـــــمیشه فــــــخرپه تاکاندي
تــــــه ســـــــرداریې دنبیانه راشه راشه
ډېردي قــــــدرهــم حرمت پرخپل خالق ده
کامـــــــل میره دخـــــوبانه راشه راشه
کمینه امتي ســـــــتایم پاک رســـــــوله
زه (امیرمحمد) ســــــتادغلامانه راشه راشه

---

123 زي = زه یې
124 دغه بیت دريي خپي زیات دئ. (هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

عشق ســـــرسري نه ده چي له سره دي بد رشي
محبت عـــارضي نه ده چي له زړه څخه بد رشي
بيان د عشق كـــــومه و سالک ته يې ښيمه
مشتق لــه عشقيه دئ چي پيچان[125] پربل شجر شي
عشقيه مي هــغه شى ده چي غالب شي پر ګياه
ذات د ګياه ورک شي عشقيه مي پــــرا ظهر شي
مثال د مومن داده كه انصاف لـــــري منصفه
كه عشق باندي غالب شي تر ګياه (يې) حال بتر شي
عشق ده په دوه قسمه ته يې زده کړه اې سالكه
يو مي رحــــماني بل شيطاني كه دي باور شي
شيطاني هغه ته وايي چي نقصان د شريعت وي
ناري تجلي ويني پــــه غلط مي ګاوو خر شي
رحماني هــغه ته وايي چي پر شرع مستقيم وي
شــــوارق به د انوار فيوضات باندي مطر شي
تميز د دې دوو ګـــران دئ د خطر ځاى يې د غه ده
ســالـــم به تر تېر بري هغه څوک چي بختور شي
زه (ملاامير) فقير يم په بيتو كــــــړم بيانونه
محتاج زه دوعـــــايم كه پر ماد خداى نظر شي

***

بد بخته زمانه شـــــوه له طاعته غافلان دي
و دين ته يې شاكـــــړي په دنيا پسي روان دي
بيدار شئ مومنانــــــولوى سفر لرئ په مخه
نكير منكر به د رشي ســوال جواب يې په ايمان دي
كامل كه دي ايـــمان و هيڅ دي و بره خطر نشته

[125] عشق پيچان يو راز ګياه ده، چي پر نورو ګلانو راتاوېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راووزه ونیکی تــه بدعمل دي دځان زیان دي
فهم وکه (اې) مـــــــومنه عاقبت دادنیا پاته
محصل دهــرچا مرګ دئ ځني پاته یتیمان دي
سپین زږه دي توربږي ګناهـــــونه دي ډېربږي
صیقل (یې) اسم ذات ده شــریعت که پرراوړاندي
پنځه روځي ژوندون دئ عـــاقبت به روانېږو
ژاړه (ملا امیره) نــفس شیطان دي دښمنان دي

***

یوه درخته یې نهال کـــړه په قدرت کښـــي[126]
ځلورښاخ (یې) ورپیدا کـــړه په زینت کښي
هر(یو) ښاخ له ګوناګــــون مېوې څخه پرده
زاغــان ځني محروم بلبلان ګډ په وصلت کښي
بلبلان چي همېشه پــــرګل مین ملامت نه دي
معطریې دل وجـــــان په حقیقت کښي
چي بلبل غـــــوندي صادق په مینه نه شي
دامشکل ده چي به ګــــډ شي په جنت کښي
ســـاکنان دهغي درختي هـــغه څوک دي
چي ترسروترمـــــال تېرشي په محبت کښي
مـــــثال ددرختي ذات دپاک حبیب ده
چاياران یې ځلــــورښاخه په قربت کښي
بلبلان مي عـــــاشقان دخدای دوستان دي
رب ورکړي خــــوشحالي په آخرت کښي
زاغان مي کافـــــــران منکرالحق دي
محرومي شــــوله وریېښه په خلقت کښي
پــــه اول کښي مي ابیات مـــغلق ویلي

[126] داغزل په اصل کي د(ښ) په ردیف کي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په آخریې معنی ګــــــوره په وضحت[127] کښېــــي
ربه ســــرو مال قـــــربان زمـــاترنبي کړي
(ملاامیر)غریب غـــــلام تل په خدمت کښېي
عـــــاشقان دیار جـــــفاپروفـــابولي
(ملاامیر) فقیرمغموم ده پـــــه هجرت کښېي

***

دخپل اشـــــــــنای دیدن له تلمه په تلوار...
زه خبرنـــــه وم چي پـــه مخه رقیبان راځي
دیاردغم ګــــردوغبارزمــــاپرځان راځي
دیارله عشقه مي خـــوناب نن ترچشمان راځي
(را) میسربه وصــــــال نه شي بې ژړا عالمه
دفـــراق اوښکي مي بهېږي پرګربوان راځي
دادنیاکه هـــمګي ګل وګلـــــزارشي
عـــــاقبت به شي فنادمـــرګ خزان راځي
څه دغم ژوندون یې زمــــــاپه قسمت راکړ
بې له یاره دعشق دودمي تـــــردهان راځي
زماپه اوښکـــــــوهیڅ اثرپرجانان نه شي
زمـــاپرحــال نن په ژړا زمین اسمان راځي
سرګـــــردان وپایدوان پـــــردادنیایمه
ترک به نه کړم ستاطلب که هـــرڅوزیان راځي
دجنت تـــــرګلـــو زیاتي تـــماشه ده
چي مستغرق شـــم دیارفیض لکه باران راځي
که وفانه کـــړي نن دژوندرمــــق باقي ده
اوکه نه وي (ملاامیر) غـــــریب ګریان راځي

***

[127] وضحت = وضاحت ، څرګندتیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاجـــــــفاده همېشه مــــــــــاژړوي
رقيبان پـــــــه نصيحت مــــــاخندوي
زه حيران يـــــــم چي ژړاكـــــــړم كه خنداكړم
نه پـــــوهېږم چي يارزمــــــــا څه خوښوي
دجـــــــــرس له حــــــاله حال زمامعلوم شو
تـــــــــرخنداز مــــــــاژړايـــــــــارقبلوي
دادنيادژړاځــــــــاى چي ببغـــــــم نه شي
ستاژړالـــــــــــره اجـــــــرت ياردركـــوي
داجـــــــــرت حساب مي خپلـــه زندګي ده
عـــــــــاقبت دصـــــــــورت حجاب پاره كوي
دمحشرپـــــــه روځ بـــــه نيک وبدښكاره شي
داناپـــــــــــان مي نيک پـــــــه بدنه بدلوي
آئينه دزړه صفاكــــــــــره له هــــــــــــرزنګه
(ملااميره) خداى رحــــــــــمان ده رحم كوي

***

عـــــــــاشقان دي بيماران پــــــه زړه زخمي
دديدن زكات غــــــــــــواړي پـــه مسكيني
هيڅ حــــــــاجت يي ددنيا په چـــــــاره نه وي
نه پــــــــــه كاريي وي جنت غـــــلمان حوري
دخپل يارديدن يي خـــــــوښ ترده جهان وي
قاسم كـــــــــــړى ښـــــــــه قسمت دئ ازلي
دتوحيددباغ مي هـــــــــرعــــــــاشق بلبل ده
ودي باغ تــــــــه بل مــــــــــــرغــــه لارنه لري
دګلانـــــــــــــوسيل بي بـــــــــــــهاره نشته
دديداررروځ لـــــــــــوى بــــــهارده كاملي
په نصيب دي ښه ديداريه لــــــــــوى بهارشه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیره) جنت پرېږده دديـــارشـــه محبتي[128]

❉❉❉❉

❉❉

❉

❉

❉

❉

[128] تردې غزلي وروسته دنسخې په پای کي د (زمامقصود) رکاب راغلی دئ خونسخه پرهمدې ځای نیمګړې ده اوزه نه پوهېږم چي څوپاڼې به يې لوېدلي وي (م. هوتک) .

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library